

ЖЕТА

ЧАСОК

9/206 Листопад 2024

ЛЬВІВСЬКА АРХИЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Отець Климентій (Стасів) ЧСВВ: Митрополит Андрей продовжив справу короля Данила

1 листопада цього року виповнилося 80 років від переходу у вічність Слуги Божого митрополита Андрея (Шептицького), спадщина якого має значення не тільки для греко-католиків та галичан – до його постаті приглядаються всі українці, незалежно від конфесійної приналежності чи місця побуту.

Єромонах Климентій (Стасів), ЧСВВ поділився з «Духовною величчю Львова» своїми міркуваннями про постать великого митрополита, доля якого була тісно пов'язана зі Львовом впродовж майже пів століття.

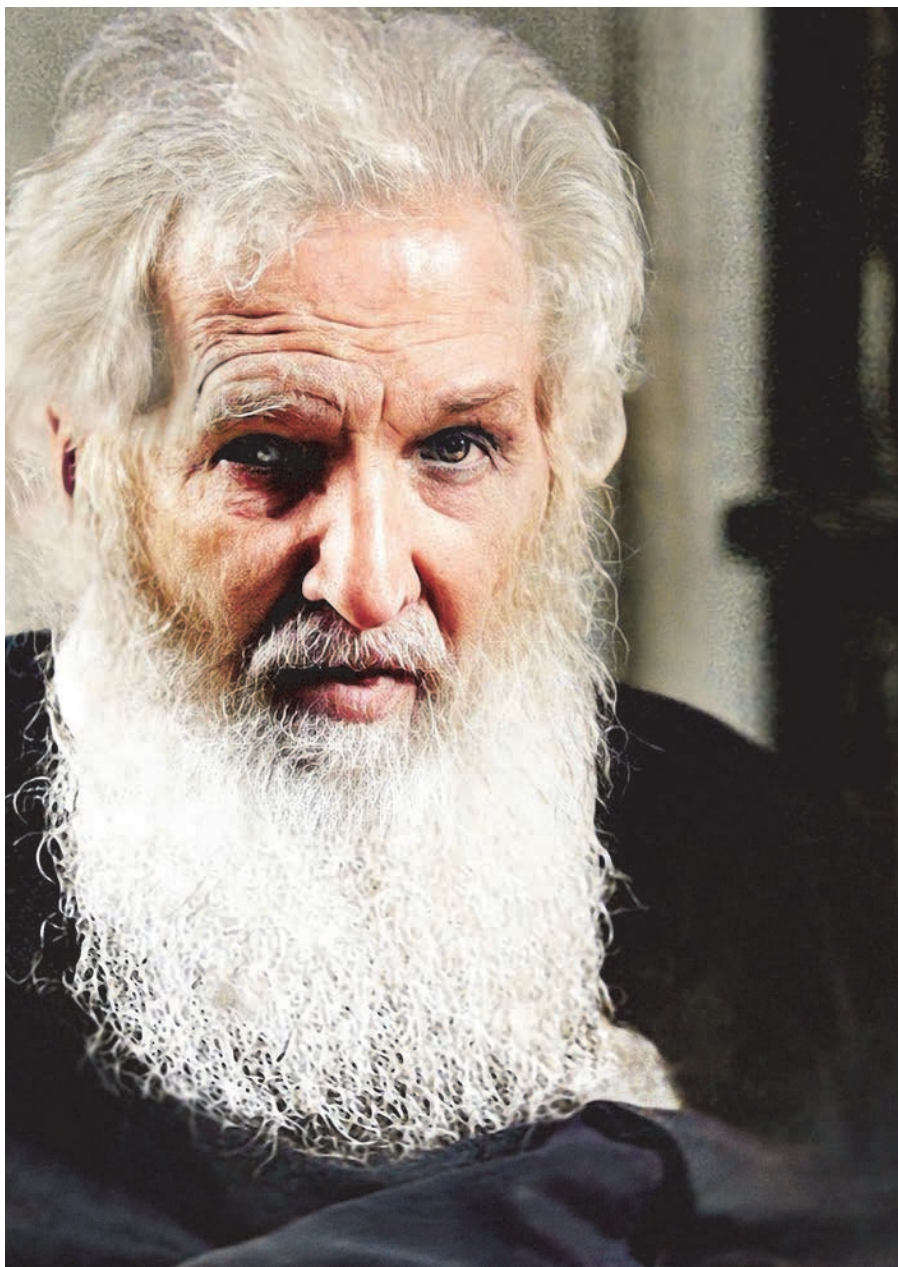
– Отче Климентію, як би Ви охарактеризували той факт, що навіть у час війни українці не забувають вшановувати пам'ять митрополита Андрея?

– Вшанування світлої пам'яті митрополита не тільки на церковному, але й на державному рівні в 2015 році стало, без сумніву, актом історичної справедливості. Адже він вершив не тільки великі церковні справи, але й продовжував священну справу розвитку та утвердження нації, надихав українців на боротьбу за свою державу, мужньо ставав у обороні безцінного дару людського життя. Він не побоявся кинути виклик людиноне-нависницьким нацистській та комуністичній системам та був чи не єдиним ієрархом, який голосно і безстрашно протестував проти нищення народів. Йому боліли страждання не тільки свого народу, але й національних меншин. Адже у кожній людині він бачив переслідуваного Христа! І це виявляло його глибоку віру як великого митрополита і батька свого народу.

– Час стрімко віддаляє нас від історичних постатей. Що, на Вашу думку, заохочує багатьох людей сьогодні наближатися до постаті Андрея Шептицького?

– У нелегкі і трагічні часи нашої історії на кін виходили видатні історичні постаті, які ставали в обороні Церкви і нації. Вони двигали на своїх плечах нелюдські труднощі, долали неймовірні виклики, а, крім того – передрекли нові форми гоніння на українських християн та світоців нації у XX столітті. Це їхніми молитвами і трудами розпочався триумф правди і нескореної віри. Настав час їхньої слави в незалежній Україні.

Осмислюючи особу Андрея Шептицького як багатогранну чільну духовну постать, що дбала за свою державу і націю, ми виробляємо критерії для еліти та подальшого поступу держави в сучасному світі. Це так важливо тепер, коли триває підступна війна з російським агресором, коли в роки незалежності ведеться наступ на нашу культуру, мову, націю не тільки на сході України, але й по всьому периметру державних кордонів. Бачимо

відверте і приховане присвоєння нашої історії, культури, цінностей, які надто часто подаються під впливом так званої «спільної спадщини».

– Чи можемо говорити про внесок митрополита у постання Української Держави, хоча він помер ще в 1944 році?

– О, неоціненний внесок! Великою правдою лягають на серце слова президента Петра Порошенка, що вперше за роки нашої незалежності вшанував великого митрополита: «Якби не було Андрея Шептицького, не знати, чи мали б ми незалежну Україну». Як видатний релігійний, політичний, культурний діяч та меценат, безумовний духовний провідник і моральний авторитет, він майже у кожній проповіді чи посланні торкався проблем становлення держави для українців, прагнув утвердження української нації. «Рідна всенародна Хата-Батьківщина», що мала за фундамент монолітність нації, релігійну єдність та солідарність, була для нього ідеалом

національного життя.

– У чому секрет сучасності думок митрополита Андрея?

– Звісно, вся його спадщина дуже актуальна. Чого тільки варті його характеристики бездарних, хитрих політиків, яким надає повноваження бездуховне суспільство. Тобто вони «приносять радше шкоду, ніж хосен, бо замість дбати про загальне добро, вони шукають тільки заспокоєння свого власного самолюбства, себто понад загальне добро ставлять своє власне добро. І тоді мусять впровадити в будову хати безконеchnі непорядки».

Штучно нав'язані незрілому українському суспільству релігійні конфлікти, міжпартійна гризня на початку незалежності України і мали на меті перешкодити державному будівництву. Митрополит Андрей свого часу дійшов висновку, «що, може, ніякий народ у світі не терпів стільки від нещасного роз'єднання Церков, як український».

– Доба, в яку жив митрополит, була не

менш важкою, ніж наша...

– Доба, в якій він жив, була руйнівною, бо в ній лютували дві Світові війни, а український народ зазнавав утисків від окупаційних влад. У роки Першої світової війни УГКЦ стала загрожена підпорядкуванням Московському синоду, чого прагнули російські окупанти на Галичині і проти чого рішуче виступив Андрей Шептицький, закликавши боронити віру перед наступом Росії. Тож владику арештували і вивезли на заслання: спочатку до Новгороду, а згодом – до Курська.

У цей трагічний час російсько-української війни черпаємо насагу для боротьби, для процвітання нації, власне, з тих великих фундаментів духовності, які заклав митрополит Андрей в умовах бездержавності. Теперішнє покоління, яке свідомо боронить Україну, здебільшого виросло в родинах, у яких був присутній дух Шептицького. Та й не тільки в родинах, але й у Церкві, в усьому суспільстві. Він завжди був ціннісним моральним орієнтиром. І для того покоління, і для цього, яке звияжить в час російської агресії, боронячи свою Україну

– Андрей Шептицький не народився митрополитом, хоча інколи так може здатися, коли про нього говорять, навіть під час конференцій з нагоди пам'ятних дат. Що було основою його посвяти Богові та українському народові? Хто і що його сформувало таким винятковим?

– Справді, роздумуючи про величну постать митрополита Андрея Шептицького, не можна не застановитися на монашій грані його багатомірного життя, адже, будучи митрополитом, говорив про себе: «Монахом не перестаю бути». Ще в юності, відчуваючи виразне покликання до чернечого життя, він відмовився від військової кар'єри, яку бажали його батьки. Не забувайте, що його рідний брат Станіслав на цьому поприщі згодом досягнув успіхів і став генералом та міністром оборони Польщі.

Митрополит справді належить до грона найвидатніших та найжертвовніших синів Василянського чину і досі застається взірцем українського монашого життя для всіх богопосвячених осіб, незалежно від їхньої належності до чернечої родини. Його життя захоплює і схиляє до наслідування.

Увічнений у бронзі на Святоюрській горі, митрополит зображений у монашому василянському габіті, на якому видніє колоратка, підперезаний монашим поясом, з хрестом у руці. Блаженніший Святослав у своєму виступі під час відкриття пам'ятника так і сказав – «він у скромній монашій одежі». Усе життя носив він монашу василянську рясу і після смерті його зобразили у василянському габіті.

Митрополит Ігор освятив нові приміщення Трибуналу Львівської митрополії

9 жовтня відбулось освячення нових приміщень Трибуналу Львівської митрополії. Архiepіскоп і Митрополит Львівський Ігор у своєму слові наголосив на добрих і справедливих рішеннях та благословив працю Трибуналу.

Пресслужба Львівської архієпархії

**«Ми маємо відчувати вдячність
за нові молодіжні ініціативи, які закорінені
у Бозі і святих таїнствах»,
– владика Володимир у Кохавині**

11 жовтня єпископ-помічник Львівської архієпархії Володимир очолив Вечірню у храмі Покрови Пресвятої Богородиці у Кохавині. По цьому відбулося прийняття нових та відновлення обітничі дійсних членів молодіжної спільноти «Кохавинські зорі», яка діє при монастирі св. Герарда в Кохавині.

Звертаючись до присутніх, владика Володимир наголосив на важливості дотримання обіцянки, даної перед Богом, і подякував «Кохавинським зорям» та усій церковній молоді за нові ідеї, ініціативи та готовність служити ближнім. «Я дуже дякую молоді зі спільноти «Кохавинські зорі», що сьогодні разом з о. Іваном Зубрицьким творять це відпустове місце. І ми маємо відчувати вдячність за ті нові ініціативи, нові ідеї, які молодь сьогодні робить і які ми не могли робити раніше. Але вони будуть мати певний результат, коли будуть закорінені у правдивому джерелі – у Бозі, у святих таїнствах», – наголосив у своєму зверненні до присутніх архиєрей.

Пресслужба Львівської архієпархії

«Плекайте літургійне життя!» – владика Володимир до лідерів молодіжних спільнот

12 жовтня у МНЦ «БОСКО» відбувся щорічний захід «Здибанка з владикою» для лідерів та духовників молодіжних спільнот Львівської архієпархії. Під час неї отець Орест Єлізаров (голова комісії у справах молоді ЛА УГКЦ) представив пасторальний план діяльності комісії на рік. Відтак відбулася головна частина зустрічі: до присутніх звернувся владика Володимир, єпископ-помічник Львівської архієпархії УГКЦ. Він наголосив на важливості брати участь у літургійному житті Церкви: «Мое дуже велике прохання: плекайте літургійне життя, бо воно дає життєдайну силу. А вже потім піца підсилить ці сили, банси сплять калорії, а далі – далі знову має бути літургійна молитва прослави».

Після виступу учасники зустрічі мали можливість поспілкуватися з єпископом, а також мали цікаву екскурсію МНЦ «БОСКО».

Конференція «Шляхом віри та служіння» об'єднала небайдужих до спадщини блаженного Миколая Чарнецького

12 жовтня конференція «Шляхом віри та служіння» об'єднала освітян і всіх небайдужих до спадщини блаженного Миколая Чарнецького в Церкві св. свщмч. Йосафата у Львові.

У межах конференції презентували нові освітні матеріали – розробки уроків для 1-11 класів і заняття для дошкільнят, щоб ознайомити дітей із життям і служінням блаженного Миколая Чарнецького.

Отець Володимир Сабат (ЧНІ) у своєму вітальному слові закликав до глибшого пізнання постаті українського священномученика, редемпториста, і його невтомної праці.

Організатори подякували департаменту освіти Львівської області, зокрема Ореславі Хромик за вітальне слово, за слова підтримки та співпрацю. «Разом ми працюємо над важливою справою – розвитком духовності та вихованням цінностей у молодому поколінні». А також висловили особливу подяку сестрам-редемптористкам за прекрасний молитовний спів, який торкнувся сердець кожного.

Освітній центр ім. Дзєровича

Відбувся третій еко-похід у гори семінаристів Львівської духовної семінарії

11-13 жовтня відбувся третій еко-похід в гори, який організували брати екологічної секції «Братства Введення в храм Пресвятої Богородиці» Львівської духовної семінарії Святого Духа. Брати-семінаристи спільно з молоддю піднімалися на гору Велика Сивуля (1836 м).

«Упродовж трьох днів, природа показала нам свої різні сторони: дощ, хмари, сонце, та неперевершені краєвиди, де ліси Карпат одяглися в прекрасні осінні барви. «І побачив Бог, що це добре» (Бут. 1, 12). Все це – творіння нашого Бога-Творця, яким ми в будь-яку погоду можемо насолодитися та побачити її з різних сторін», – поділилися учасники походу.

Під час сходження з гори учасники турбувалися про довколишнє середовище, яке прибирали від сміття, залишеного туристами, розказували та заохочували людей, яких зустрічали протягом дороги, наскільки є важливим берегти даровану нам Господом природу.

Ввечері біля ватри молоді люди мали змогу поспівати українських пісень, згадати давню славетну пісенну історію нашого краю та помолитися піснями прослави Тезе.

Студенти Львівської духовної семінарії відвідали музей митрополита Шептицького

Студенти підготовчого курсу Львівської духовної семінарії Святого Духа відвідали Музей митрополита Андрея Шептицького. Екскурсію музеєм та лекційне заняття з семінаристами провів ієромонах Севастьян Дмитрух.

«Такі заняття на базі музею сприяють поглибленню духовної освіти і знайомству з важливими постатями української історії та релігії. Митрополит Андрей Шептицький є визначною постаттю, чие життя та спадщина мали великий вплив на розвиток не лише Української Греко-Католицької Церкви, але й культурної і національної ідентичності українців», – зазначив о. Севастьян.

Екскурсії до музею допомагають семінаристам краще зрозуміти значення діяльності митрополита Андрея, а також усвідомити глибину його духовної величі. Це важлива частина навчального процесу, яка підтримує формування майбутніх священнослужителів.

Музей митрополита Андрея Шептицького

Святоюрська гора приймала дітей у потребі

15 жовтня, на запрошення владика Володимира, собор святого Юра відвідали діти з «Центру медичної реабілітації і паліативної допомоги». Разом із владикою, капеланом «Центру опіки сиріт» о. Маркіяном Кузьмичем та працівниками закладу діти помолилися у соборі, погуляли Митрополичими садами та смачно почастувалися у Святоюрській кав'ярні.

«Тут, на Святоюрській горі, ми прагнемо створювати родинний затишок для усіх, хто сюди приходить, – наголосив владика Володимир. – От сьогодні до нас завітали діти-сироти із «Центру медичної реабілітації і паліативної допомоги». До речі, співпраця з дитячими будинками і притулками для дітей триває вже давно завдяки нашому доброму капеланству «Центр опіки сиріт».

Директорка «Центру медичної реабілітації і паліативної допомоги» пані Галина Качановська подякувала владіці Володимирі за гостинність і розповіла про заклад, який вона очолює: «За останні роки ми прийняли понад 250 дітей, яким було надано допомогу мультидисциплінарною командою, в тому числі медичну реабілітаційну допомогу. До речі, у грудні 2021 року ми відзначали 100-річчя нашого закладу. У нас діти перебувають на повному державному утриманні, а також ми маємо підтримку від меценатів. Ми надаємо дітям не лише медичну допомогу, але й прагнемо створити для них домашній затишок, забезпечити умовами для розвитку, в тому числі і духовного. В цьому нам допомагає наш капелан, отець Маркіян Кузьмич».

Пресслужба Львівської архієпархії

Відбулася презентація книги владика Володимира «Твоє щастя тут і тепер»

13 жовтня в Архикатедральному соборі святого Юра у Львові відбулася презентація книги «Твоє щастя тут і тепер», автором якої є владика Володимир Груца, єпископ-помічник Львівської архієпархії УТКЦ.

У презентації збірки взяли участь автор книги владика Володимир, модератор розмови о. Михайло Квасюк та засновниця благодійного фонду святої Марії Магдалини Іванна Михайлишин. Музичний супровід вечору подарувала народна артистка України, солістка Львівської національної опери Любов Качала; концерт-майстер – Мар'яна Самотос.

Після презентації присутні мали можливість придбати книгу за добровільну пожертву. Отримані кошти будуть спрямовані для 24-ої окремої механізованої бригади імені короля Данила.

Глава УГКЦ здійснив офіційний візит до Константинопольського Патріарха Варфоломія

25 жовтня на Фанарі (Стамбул, Туреччина) відбулася зустріч Блаженнішого Святослава зі Вселенським Патріархом Варфоломієм. Сторони обговорили ситуацію в Україні та домовилися про наступні кроки екуменічного діалогу.

Блаженніший Святослав висловив вдячність Його Святості Варфоломію за нагоду зустрічі й активний діалог між УГКЦ і Константинопольським патріархатом упродовж останніх 10 років. Предстоятель УГКЦ наголосив на особливому значенні рішень останнього Синакису Вселенського патріархату (1-3 вересня 2024 року), якими було засуджено ідеологію «руського міра». «Дякую, що Ви особисто та в повноті Константинопольського патріархату стали на захист України», – підкреслив Блаженніший Святослав.

Патріарх Варфоломій подякував Главі УГКЦ за увагу до синодальних рішень Вселенського патріархату та наголосив, що «матірня Церква Константинополя вболіває за своїх дітей в Україні, які страждають».

Сторони обговорили ситуацію в Україні, зокрема законодавчі кроки Української держави щодо захисту релігійного середовища України від милітаризації релігії з боку країни-агресора.

Окрему увагу було присвячено двостороннім відносинам між УГКЦ та Константинопольським патріархатом. Глави Церков домовилися про поглиблення співпраці й екуменічного діалогу, зокрема в контексті відзначення 1700-річчя Нікейського Собору та запланованої зустрічі Папи Франциска і Патріарха Варфоломія в Нікеї. Зустріч у Нікеї стане одним із найважливіших моментів відзначення Ювілейного 2025 року в Католицькій Церкві, до якого теж готується низка заходів в УГКЦ.

На завершення аудієнції сторони обмінялися подарунками. Блаженніший Святослав подарував Його Святості Варфоломію уламок збитого дрона над Патріаршим собором в Києві, книжку з посланням Архирейського Синоду УГКЦ щодо війни в Україні, у якій зібрані переклади на шість мов, та книжку польською мовою «Україна стоїть! Україна бореться! Україна молиться!» авторства Блаженнішого Святослава, до якої Патріарх Варфоломій написав передмову. Патріарх Варфоломій подарував Главі УГКЦ видання про Вселенський патріархат сьогодні й електронне видання з нагоди 30-річчя патріаршого служіння Його Святості Варфоломія.

Секретаріат Глави УГКЦ в Римі

Зі Святої Софії у Римі надіслали черговий гуманітарний вантаж до України

Релігійне товариство «Свята Софія» в Римі, у співпраці з Папським розподільцем милостині кардиналом Конрадом Краєвським, продовжує свою гуманітарну місію для підтримки українців, що постраждали від війни. 9 листопада з подвір'я прокатодрі Святої Софії завантажили та відправили чергову 20-тонну вантажівку з гуманітарною допомогою, яка попрямувала до Харкова.

Волонтери, парафіяни прокатодрі та небайдужі італійці об'єднали свої зусилля, щоб зібрати теплий одяг, продукти харчування, медикаменти й інші необхідні речі. Ця підтримка стає порятунком для тих, хто на третьому році повномасштабного вторгнення виживає в умовах гуманітарної кризи, де гострий брак базових ресурсів є реальністю повсякденного життя.

«Висловлюємо щиру подяку всім, хто долучився до збору, сортування та завантаження речей найпершої потреби для українців. Молимося за всіх благодійників і людей доброї волі, що жертвують свій час та ресурси», – йдеться в повідомленні.

Пресслужба товариства «Свята Софія»

Наймолодша парафія Луцького екзархату освятила каплицю

26 жовтня, у день пам'яті святого Димитрія Мироточця, у селищі Турійськ, що на Волині, освятили богослужбову каплицю для вірних парафії УГКЦ на честь Солунського чудотворця. Урочисте благословення турійської каплиці звершив владика Йосафат, екзарх Луцький, у співслужінні з духовенством екзархату.

Під час проповіді в новоосвяченій каплиці владика Йосафат розповів про значення храму для християн, а також про подвиг життя і смерті св. Димитрія. Наприкінці Служби Божої від архиерея та настоятеля парафії пролунали слова вдячності всім фундаторам і будівничим каплиці, а також парафіянам та всім гостям свята. Молитвою за Україну та спільним частуванням завершилися урочистості цього святкового дня.

Турійська парафія є наймолодшою в Луцькому екзархаті. Регулярні богослужіння розпочалися торік і спершу відбувалися в селищному будинку культури. Згодом із Божою допомогою та спільними зусиллями парафіян і доброчинців вдалося звести каплицю. На майбутнє заплановано будівництво великого парафіяльного храму та душпастирського центру.

Пресслужба Луцького екзархату УГКЦ

Дві греко-католицькі парафії в Італії отримали державне визнання

23 жовтня персональні парафії Апостольського екзархату в Італії, у Болоньї та Перуджі, офіційно отримали державне визнання. Відповідні декрети італійського уряду, підписані 17 жовтня, віцепрефект і директор Відділу католицького культу д-р Алесіо Сараїс вручив о. д-ру Теодосієві Р. Греню, ЧСВВ, протосинкелу екзархату.

Офіційне визнання надає ширші можливості для забезпечення душпастирської опіки для вірних екзархату, які проживають в італійських провінціях Болоньї, Равенни та Форлі-Чезени, що входять до складу болонської парафії, та у провінції Перуджа.

Варто зазначити, що першою парафією Апостольського екзархату, яка отримала декрет про державне визнання 24 жовтня 2022 року, є парафія Жировицької Богородиці та святих мучеників Сергія і Вакха в Римі, що перебуває в межах Римської дієцезії.

Нагадаємо, що персональна парафія Святого архистратига Михаїла Апостольського екзархату з осідком у Болоньї була заснована декретом владика Діонісія Ляховича 19 березня 2024 року та охоплює італійські провінції Болоньї, Равенни та Форлі-Чезени. У її межах буде засновано дві капеланії – у м. Равенна та м. Форлі. Парохом болонської парафії призначено протосинкела екзархату о. д-ра Теодосія Р. Греня, ЧСВВ, а віцепарохом – о. Михайла Бойка, протопресвітера Флорентійсько-Болонського деканату.

Персональна парафія Різдва Пресвятої Богородиці з осідком у м. Перуджа була заснована 8 вересня 2024 року. У межах цієї парафії, що охоплює італійську провінцію Перуджі, буде засновано капеланію у м. Фоліньо. Її парохом призначений о. Василь Гушуватий, протопресвітер Римського деканату.

Пресслужба Апостольського екзархату для українців візантійського обряду в Італії

У Кошаліні відзначили 50-річчя дому Сестер-служебниць НДМ

27 жовтня в Кошаліні (Польща) відбулося відзначення 50-річчя заснування нашого дому Сестер-служебниць Непорочної Диви Марії. Святкову Божественну Літургію з нагоди ювілею очолив владика Володимир Юшак, єпарх Вроцлавсько-Кошалінський. Напередодні, 26 жовтня, у парафіяльній церкві в Кошаліні сестри помолилися подячний молебень.

Спільнота Сестер-служебниць Непорочної Диви Марії заснувала свій Дім у Кошаліні 4 січня 1974 року. Сестри прибули до Кошаліна на запрошення о. Володимира Пирчака, який тоді був парохом парафії Успіння Пресвятої Богородиці. Першими засновницями цього монашого дому стали сестри Дам'яна Чепіль, Тереса Лукович і Меланія Кузьо. Одразу по приїзді сестри розпочали свою місію, займаючись катехизацією дітей і молоді в Кошаліні, Білому Борі та Валчі. На початку повномасштабного вторгнення росії в Україну спільнота сестер-служебниць активно допомагала українським біженцям, щоб вони не відчували себе покинутими.

Департамент інформації УГКЦ

У Парижі Глава УГКЦ зустрівся із президентом Франції Макроном

У перший день офіційного візиту до Франції Блаженніший Святослав зустрівся із президентом Французької Республіки Емманюелем Макроном. Зустріч відбулася 28 жовтня в Єлисейському палаці і тривала понад 45 хвилин. Під час бесіди Глава УГКЦ висловив «вдячність за підтримку України», а президент Франції запевнив у «повній підтримці України й надалі».

«Я прибув до вас як свідок надії з України. Україна зранена, але нескорена. Від імені простого українського народу хочу подякувати вам за послідовну відчутну підтримку з початку повномасштабного вторгнення», – сказав Блаженніший Святослав на початку розмови.

Глава УГКЦ відзначив активність Франції в реабілітації дітей, які були викрадені росією і пізніше повернені в Україну. За підтримки Франції в Україні відкриються два реабілітаційні центри для дітей, яких повернули в Україну після вивезення до росії. Предстоятель УГКЦ подякував французькому президентові за особливу гостинність до українських біженців і вказав на необхідність співпраці Церкви та місцевого уряду в належній інтеграції українців у французьке суспільство.

Президент Макрон запитав у Предстоятеля УГКЦ, у чому сила українського народу і його віра в перемогу? «Віра в те, що існують цінності, за які варто навіть померти», – відповів Блаженніший Святослав. Глава УГКЦ поділився власним душпастирським досвідом спілкування з українськими воїнами, пораненими на полі бою.

На завершення розмови Емманюель Макрон пообіцяв, що «французький уряд робитиме все можливе, щоб Україна на сильних позиціях змогла вести перемовини на етапі дипломатичних переговорів про відновлення своєї територіальної цілісності та суверенітету». Президент Франції наголосив, що в найближчій міжнародній конфігурації Європі треба стати більш автономною в підтримці України.

Секретаріат Глави УГКЦ в Римі

У Херсоні висадили Сад перемоги

30 жовтня з ініціативи Бюро УГКЦ із питань екології та за сприяння о. Дмитра Онуфрика, екореферента Одеського екзархату УГКЦ, у Херсоні при монастирі отців-василіян Святого Володимира Великого в межах Всеукраїнської екосоціальної ініціативи «Посади дерево миру» висадили Сад перемоги.

Закладення Саду перемоги розпочалося зі спільної молитви та благословення саджанців й усіх присутніх. Парафіяни з сумом згадували, як гірко було на душі, коли вони спостерігали, як через бойові дії горіли ліси на лівому березі Дніпра, і як після підриву Каховської ГЕС постраждала екосистема Херсонщини.

«Сьогодні цією акцією висадки молодого саду із 40 саджанців фундука хочемо допомогти природі хоч трішки відновитися, і це буде для нас знаком нашої Перемоги у війні», – зазначив настоятель монастиря о. Ігнатій Москалюк, звертаючись до учасників акції.

Інформаційна служба Бюро УГКЦ із питань екології

Владика Йосиф Мілян передав у лікарню «Охматдит» сучасне медичне обладнання

29 жовтня владика Йосиф, протосинкел Київської архієпархії, завітав у Національну дитячу спеціалізовану лікарню «Охматдит» у м. Київ, щоб передати для потреб маленьких пацієнтів якісне сучасне медичне обладнання, придбане за підтримки Фонду «Загоєння ран війни в Україні» (США) та Філадельфійської архієпархії УГКЦ.

В межах візиту владика Йосиф поцікавився роботою лікарні в теперішніх умовах і викликами, з якими стикаються лікарі на етапах її відновлення.

«Хочу висловити слова подяки усім небайдужим громадянам, які в ці найбуремніші часи для України, особливо після страшної трагедії, яка сталася в дитячій лікарні «Охматдит», долучилися до допомоги нашим маленьким пацієнтам. Сьогодні завдяки нашому надійному партнерові – Українській Греко-Католицькій Церкві, – з яким ми вже довго співпрацюємо, нам передали дуже важливе сучасне медичне обладнання. Саме бажання допомогти та небайдужість до проблем інших, найслабших – наших дітей, які мають важкі захворювання, дає нам сили для подальшої боротьби та перемоги. Ми дуже вдячні всім жертводавцям», – наголосив в. о. директора лікарні «Охматдит» Олександр Урін.

У межах зустрічі відбулося спілкування та обговорення напрацювань, стратегій і планів на майбутнє. Українська Греко-Католицька Церква розробляє та реалізовує низку різних проєктів для підтримки медичних закладів, серед яких – закупівля якісного й дорогого обладнання для порятунку життів українських дітей.

Пресслужба Київської архієпархії

У Ватикані завершився Папський Синод

27 жовтня Святою Месою в базиліці Святого Петра у Ватикані завершилася друга сесія XVI Звичайної загальної асамблеї Синоду Єпископів. Разом зі Святішим Отцем молилися єпископи, які брали участь у синодальних засіданнях. Делегатами УГКЦ на Папському Синоді були Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав, Архієпископ і Митрополит Тернопільсько-Зборівський Теодор та Апостольський екзарх у Німеччині та країнах Скандинавії Богдан.

Проповідуючи під час Святої Меси з нагоди завершення Папського Синоду, Святіший Отець наголосив на тому, що Церква завжди повинна йти із Христом, який вислуховує наші болі та має силу пробудити Церкву силою Євангелія.

Говорячи про другу сесію Синоду про синодальність, Святіший Отець зазначив, що Синод покликаний бути спільнотою учнів, які, відчувачи близькість Христа, «відчувають трепет спасіння» та «дають себе пробудити силою Євангелія». За його словами, перед викликами у світі, численними ранами, питаннями сучасних чоловіків і жінок, які виявляють потребу євангелізації, Церква не може сидіти склавши руки.

Нагадаємо, що офіційне відкриття другої сесії XVI Звичайної загальної асамблеї Синоду Єпископів відбулося 2 жовтня 2024 року у Ватикані. Синодальні зібрання на тему «Задля синодальної Церкви: сопричастя, участь і місія» тривали протягом трьох тижнів.

Департамент інформації УГКЦ

Папа Франциск: Молімося за Україну - там обстрілюють лікарні та цивільні об'єкти

У неділю, 10 листопада, після молитви «Ангел Господній» Папа Франциск звернувся зі словами підтримки до постраждалих від стихійних лих в Індонезії та в Іспанії, висловив занепокоєння загостренням ситуації в Мозамбіку та закликав і далі молитися за країни, що страждають через війни, першою між якими згадав «мученицьку Україну»: «І надалі, будь ласка, молімося за стражденну Україну, де також обстрілюють лікарні та інші цивільні будівлі; молімося за Палестину, Ізраїль, Ліван, М'янму, Судан; молімося за мир в усьому світі».

Святіший Отець запевнив у своїй близькості населення індонезійського острова Флорес, яке постраждало від виверження вулкану, а також поновив слова підтримки населенню Валенсії та інших іспанських міст, які долають наслідки потужних повеней.

«Vatican News»

Глобальний Альянс Папи для дітей: мільйон медичних послуг за три роки

Забезпечити лікування мільйона дітей протягом наступних трьох років – такою є мета Глобального альянсу Папи на захист здоров'я дітей – нової глобальної мережі для надання медичної та гуманітарної допомоги найменшим пацієнтам. Мережа, яка об'єднує лікарняні структури з різних частин світу, започаткована американською неприбутковою організацією «Patrons of the World's Children's Hospital» («Меценати дитячих лікарень світу»), якій Папа Франциск доручив цю місію 11 травня цього року на пропозицію Марієлли Енок, попередньої очільниці педіатричної лікарні Святого Престолу «Bambino Gesù».

З цієї метою було розроблено структуру з використанням механізму, заснованого на системі «Hub and Spoke». «Центри» – це лікарні передового досвіду по всьому світі, які надають наукові та медичні консультації «Опорним пунктам», тобто медичним установам і пунктам охорони здоров'я, розкиданим по всьому світу, де є незадоволений попит на охорону здоров'я. Сполучною ланкою між ними є багатомовна цифрова платформа, підключена до системи телемедицини транснаціональної компанії «Teladoc Health».

«Vatican News»

Відбулася зустріч членів Ради Церков із заступником міністра у справах ветеранів України

24 жовтня в Києві, у приміщенні Центрального будинку офіцерів ЗСУ, відбулася зустріч членів Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО) із заступником міністра у справах ветеранів України Фархадом Фархадовим. На ній обговорили різні аспекти діяльності конфесій у контексті духовної та соціально-гуманітарної підтримки ветеранів, які повертаються після військової служби до цивільного життя.

Заступник міністра у справах ветеранів України подякував представникам Церков і релігійних організацій за їхню готовність до співпраці, наголосив на важливості допомоги ветеранам, а також зазначив, що задля реалізації покладених цілей і завдань міністерство співпрацює з різними структурами, охоплюючи державні органи й інституції громадянського суспільства, щоб забезпечити всебічну підтримку ветеранів у найважливіших сферах їхнього життя.

Представники ВРЦіРО розповіли про діяльність Церков і релігійних організацій щодо підтримки військових та їхніх родин, про роботу реабілітаційних центрів, про надання допомоги військовослужбовцям і ветеранам у лікуванні й протезуванні, про сприяння у вирішенні їхніх житлових питань та надання гуманітарної допомоги, про навчання та підготовку соціальних працівників, а також про інформування суспільства щодо програм підтримки ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей.

Крім цього, учасники зустрічі обговорили приклади проблем, з якими ветерани та їхні рідні звертаються до представників своїх Церков, зокрема питання подолання психологічних травм війни, а також підтримки сімейних стосунків.

Представники ВРЦіРО запропонували під час зустрічі об'єднати зусилля держави та Церков і релігійних організацій щодо надання допомоги ветеранам та їхнім родинам.

Заступник міністра у справах ветеранів України окреслив подальші кроки у співпраці та зазначив, що ця зустріч заклала фундамент для майбутніх дій у напрямі підтримки ветеранів.

Департамент інформації УГКЦ

Папа призначив єпарха греко-католицької єпархії Фенікса у США

Після тривалої вакантності Фенікська греко-католицька єпархія у США, що входить до Пітсбурзької митрополії візантійського обряду, отримала правлячого архиєрея. 8 листопада у Ватикані повідомлено, що Папа Франциск призначив єпархом Фенікської єпархії Покрова Пресвятої Богородиці у США о. Артура Бубневича, з духовенства тієї ж єпархії, дотеперішнього пароха храму Матері Божої Неустанної Помочі в Альбукерке.

Згадана єпархія входить до Пітсбурзької митрополії візантійського обряду в США, що об'єднує вірних, які належать до мукачівської греко-католицької традиції, започаткованої Ужгородською унією 1646 року. Вона стала вакантною після зречення попереднього єпископа Стівена Пазака в 2021 році.

«Vatican News»

Мешканці Чорноморська отримали автомобіль швидкої допомоги від «Лицарів Колумба»

Католицька організація «Лицарі Колумба» передали автомобіль швидкої медичної допомоги мешканцям м. Чорноморськ. У межах зустрічі капеланів чоловічої братерської спільноти автомобіль урочисто благословили й освятили Найвищий капелан «Лицарів Колумба» архієпископ Балтимора Вільям Едвард Лорі з національними капеланами владикою Михайлом Бубнієм та архієпископом Мечиславом Мокшицьким у Львові.

Участь у заході взяли представники органів місцевого самоврядування, настоятель парафії Святого пророка Іллі УГКЦ о. Андрій Кремза, голова комісії охорони здоров'я Одеського екзархату о. Олександр Більський, представники національної ради Микола Мостов'як та Юрій Малецький.

Автомобіль швидкої допомоги, придбаний спільними зусиллями «Лицарів Колумба» з Польщі й України, незабаром вирушить до пункту призначення.

Департамент інформації УГКЦ

Професор Вайгель: Майбутнє Церкви – за молодими наверненими християнами, а не зістареними прогресистами

Написана з легким сарказмом, колонка папського біографа професора Джорджа Вайгеля піднімає важливе питання: чи належить майбутнє Церкви групі зістарених прогресистів, які ментально застрягли в 1970-х роках, чи радше молодим людям, сповненням євангельського ентузіазму та вірним вченням Церкви? Відповідь здається однозначною. . .

Американський інтелектуал починає свою аргументацію, порівнюючи різні види піци: американську та італійську. Не вдаючись до кулінарних подробиць, він говорить про те, що коли буває в Римі, то, незалежно від власних смакових уподобань, їсть те, що їдять римляни. Перш за все – він проводить час у піцеріях у хорошій компанії своїх молодих друзів, яких він охрестив «піцца-групою». Деякі з них були студентами Вайгеля в семінарії Tertio Millennio в Кракові, інші – учасниками його курсу про життя і вчення святого Івана Павла II в Папському університеті св. Томи Аквінського «Angelicum». Є також «знайомі знайомих».

Усіх їх об'єднує кілька спільних рис. Як пише автор, «всі вони є повністю наверненими християнськими учнями, які люблять Господа Ісуса і Богородицю. Вони характеризуються глибокою, але ненастирливою побожністю. Вони втілюють динамічну ортодоксію, що означає – вони твердо вірять у те, що Євангеліє і Церква проголошують як істину, і водночас шукають шляхи, як зробити ці істини живими у світі XXI століття. Вони стурбовані токсичним шлаком сучасної культури – не в останню чергу тому, що бачили, якої шкоди вона завдала їхнім друзям і родичам, – але я не відчуваю в них бажання відступити в бункери сектантства. Вони мають намір у своїх різних покликаннях намагатися змінити світ на краще. У них чудове почуття гумору і вони вміють сміятися з абсурду, не стаючи при цьому циніками. Будь-хто з них міг би стати кандидатом на омріяного зятя чи невістку будь-якого розсудливого батька чи матері. І ніхто з них, здається, анітрохи не цікавиться «гарячими темами», які так шалено непокоять католицьких прогресистів».

Їхній підхід до католицької етики оптимістичний – вони не вважають її гнітючою. Вони не намагаються пристосувати її до світових тенденцій, а, навпаки, прикладом свого життя спонукають до навернення своїх розгублених ровесників. Вони не належать до групи «вічно скривджених людей», які наполягають на тому, що Церква повинна відповідати лібертаріанському духу епохи, аби «заслужити на довіру». Вайгель переконаний, що вони добре засвоїли концепцію Івана Павла II про Церкву учнів Христових – місіонерів, які євангелізують культуру, суспільство, економіку

і політику.

Так, у деяких колах їх вважають «культурними війнами». Але хіба євангельські принципи не вимагають радикалізму, який іноді включає боротьбу за їхнє збереження? Як пише Вайгель, «мої молоді друзі розуміють, що є війни, які треба вести, і що Господь кличе Церкву в кожному епоху бути контркультурою, яка реформує культуру. Ті з них, хто продовжує поглиблено вивчати теологію та філософію, готуються стати інтелектуальними лідерами такого роду революції». Важливо, що всі вони щасливі і не «пригнічені». Їхній ентузіазм заразливий.

Таке ставлення Вайгель протиставляє іншому, яке, на його думку, домінує на нинішньому Синоді. Його уособленням є деякі американські церковні ієрархи, з якими він зустрівся в тій самій ресторації. Вони, очевидно, стурбовані «гарячими питаннями», що обговорюються на Синоді, які, однак, мають мало спільного з реальним життям Церкви, з її євангельським динамізмом. Кому належить майбутнє Церкви? Хто, зрештою, правий? «Зістарені прихильники маршу назад до католицьких 1970-х років під гаслом «зміни парадигми»? Чи мої молоді друзі, натхненні вченням і прикладом Івана Павла II та Венедикта XVI, які вірять, що ми все ще можемо багато чому навчитися в Августина і Томи Аквінського?»

Можливо, сьогодні відповідь все ще здається непевною. Однак у довгій перспективі найімовірніше, що саме друга, молодша група, має шанс виконати місію, яку Христос довірив Церкві: «Якщо метою є євангелізація зіпсутого світу за допомогою зцілюючого, рятівного євангельського послання, то я ставлю на Pizza Group», – підсумовує Вайгель.

Джерело: First Things/Opoka
«Духовна велич Львова»

Кардинал Маттео Дзуппі зустрівся з українською молоддю

У межах організованої Патріаршою комісією УГКЦ у справах молоді на запрошення «Католицької акції» Болонської архієпархії місійної подорожі «Обійми зцілюють» українська молодь з Донеччини та Київщини зустрілася з кардиналом Маттео Дзуппі – особистим посланцем Папи Франциска в Італії.

Президент архієпархійальної «Католицької акції» в м. Болонья Даніеле Магльоці привітав присутніх, зазначивши, що «це унікальна нагода співпраці та допомоги». Віцепрезидент молодіжного відділу «Католицької акції» Лоренцо Зарді додав, що «важливо продовжувати організовувати такі ініціативи й давати нагоду молоді чути, Європі чути, що відчувають ці молоді люди, які щодня

живуть у війні».

Відтак молоді люди із України поділилися своїми життєвими історіями про втрати і життя в Україні під час війни.

Кардинал Дзуппі подякував усім за присутність, щирість і відкритість та попросив прийняти обійми й турботу. «Ми віримо, що має бути мир. Вірити в мир і бути людьми миру. Молимося багато, щоби швидко прийшов мир», – запевнив кардинал.

На завершення зустрічі керівник групи, заступник голови Патріаршої комісії УГКЦ у справах молоді о. Роман Демуш подякував кардиналу за нагоду свідчити та вияв справжньої синодальності.

Департамент інформації УГКЦ

Митрополит Філадельфійський: кожна криза має бути використана, бо вона є нагодою

«Люди, які були змушені покинути свою рідну землю і починають в чужому суспільстві все з нуля, зранені. Їм не вистачає багато з того, що вони мали. Для цих розбитих людей, життя яких має дуже багато тріщин, Церква дає певні параметри, рамки, щоб це життя не розлетілося». Про це в інтерв'ю для Радіо Ватикану – Vatican News говорить владика Борис, Митрополит Філадельфійський УГКЦ, ділячись думками в контексті 140-ї річниці від першого богослужіння, яке відправив у США український греко-католицький священник.

Владика Борис завітав до редакції під час свого перебування у Римі, де взяв участь у пленарній асамблеї Дикастерії в справах комунікації, що проходила від 28 до 31 жовтня 2024 року. Членом цього ватиканського відомства він став у грудні 2021 року.

– Владико Борисе, цього року УГКЦ відзначає 140-річчя своєї присутності в США. Церква, безумовно, відіграла важливу роль у житті українців у цій країні. На які з аспектів цього багаторічного служіння Церкви Ви би хотіли звернути особливу увагу?

– Останніми тижнями я старався перед Господом і людьми осмислити, якою є ця наша історія – сто сорок років у Сполучених Штатах від першої Божественної Літургії, яка була відслужена в місті Шенендоа [штат Пенсильванія] в грудні 1884 року. Ця історія має багато граней, але найважливіша нитка, яка продовжується по сьогоднішній день, є те, що люди, які виїжджають зі своєї домівки, вони виїжджають не з добра: це або економічна потреба, соціальна несправедливість, якісь проблеми, можливо, в сім'ї, дуже часто – через війну, насилля, геноциди.

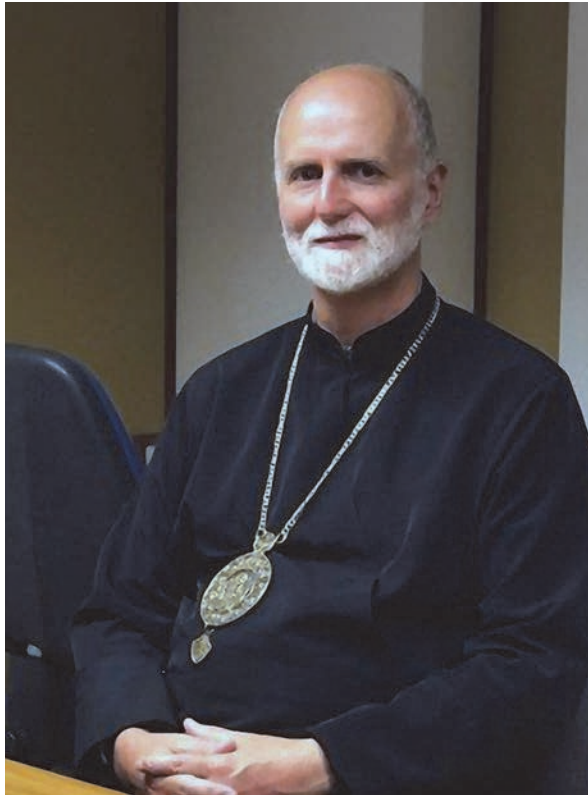
Наша громада в Америці має вже п'ять хвиль мігрантів. Перша хвиля мала місце до Першої світової війни, друга – між світовими війнами, третя – після Другої світової війни, четверта – після розпаду Радянського Союзу та відновлення незалежності України, а п'ята – тепер, після великого вторгнення. І всі люди, як наприклад, мої батьки, були з третьої хвилі, тобто представниками політичної еміграції, яка втікала від комунізму, від радянського поневолення, у їхньому випадку, Західної України, – всі вони виїжджали і виїжджають з певною травмою. Вони залишають свою домівку, своїх родичів, друзів, свою культуру. Вони мусять вивчати іншу мову. Починають в чужому суспільстві з нуля. Люди цим зранені, їм не вистачає багато з того, що вони мали, або з того, що вони повинні мати. І Церква для цих розбитих людей, життя яких має дуже багато тріщин, дає певні параметри, рамки, щоб це життя просто не розлетілося.

Тут варто пригадати історію родини Височанських, які були з тих ранніх іммігрантів, які появилися з економічних рацій в Сполучених Штатах, а зокрема в тій зоні, де ми відзначаємо 140 років церковного життя. Батьки мали дев'ятеро дітей. Дружина була вагітна десятою дитиною – Іваном Височанським. Батько в останній день своєї шахтарської праці йде на роботу, а на другий день має почати своє служіння як дяк у церкві в Оліфенті. І він загинув у шахті, бо його там засипало. Жінка залишається з дев'ятьма дітьми і народжує десяту дитину. Хтось би сказав: «Як вона могла собі дати раду?» А ця жінка виховала своїх дітей. Чотири з них стали священниками, одна дитина навіть якийсь час була в монастирі.

Ця мати десяти дітей вистояла, бо вона мала Церкву, вона мала духовне життя. Не йдеться лише про інституцію. Безумовно, інституція – надзвичайно важлива, бо це місце зустрічі з іншими, взаємної підтримки. Але це є місце духовного переображення, де ми починаємо розуміти, що ми маємо Богом дану гідність, що Христос приймає нас як братів і сестер. Ми у Хрищенні, у Таїнстві Євхаристії ототожнюємося з Ісусом, Сином Божим, і таким чином стаємо дітьми Божими. Коли ми знаємо, ким ми є, що ми маємо божественне начало і долю, визначену, щоб жити з Господом, то це змінює наше сприйняття всяких негараздів, травм і викликів. І за ці 140 років по сьогоднішній день з нашою найновішою хвилею вимушених мігрантів Церква старатиметься виконувати цю роль, переображаючи. Тобто ця роль не лише соціальна, а є та, що дає людині інше буття, і в тому бутті вона може йти вперед і переживати різні дуже складні життєві виклики.

– Допмагаючи емігрантам, Церква допомагає також і їхній Батьківщині, яку вони були змушені покинути з різних причин. Бо опинившись за кордоном і переживши, як Ви кажете, переображення, перетворення, ставши на ноги, вони стають даром для України з точки зору духовної, моральної і матеріальної підтримки...

– Той факт, що Америка допомагає Україні щодо захисту, щодо економічних проблем і гуманітарних викликів, той факт, що перед багатьма домами в Америці на різних американських інституціях майорить

синьо-жовтий прапор, пов'язаний з тим, що українські американці вже півтора століття свідчать про свою тотожність. І українці мають назагал дуже добру славу як працюючі, законослухняні люди, як конструктивні члени американського суспільства, які зробили свій внесок в розбудову того, що є позитивне в Америці. В певних інших країнах цей процес набагато повільніший, бо українців там не було, не було цього свідчення.

Сьогодні, якщо подивитися на глобальне українство, то без перебільшення можна сказати, що найпотужнішою мережею єдності українців є Церква, причому Українська Греко-Католицька Церква. Православна Церква також відіграла певну роль, тепер появляються також і протестантські Церкви. Але українство є найбільш розвиненим там, де була наша Церква, де наші структури. Не всі українці чи навіть греко-католики знають, що в 1900 році в нас було лише три єпархії: Львівська, Перемишльська і Станіславська, а сьогодні в Україні є шістнадцять єпархій та екзархатів, а поза Україною – двадцять єпархій та екзархатів. І це також через проактивну дію Ватикану, який допомагав українцям структуруватися, який перед римо-католиками чи то в Австралії, чи в Бразилії, чи у Франції, в Італії, в Північній Америці наголошував, що треба визнавати тотожність греко-католиків, їхнє церковне життя і визнавати це структурою. Структури забезпечують певні традиції, вони утверджують певні цінності, і Церква, яка має, передусім, духовний вимір, також має цей структурний вимір, який сьогодні виявляється дуже потрібним для фізичного, морального, духовного і національного захисту нашої Батьківщини.

– Дякую Вам, Владико, за такий детальний аналіз. Пізнавати історію УГКЦ дуже важливо, щоб належно оцінити її внесок у життя суспільства.

– Зараз ми маємо черговий виклик, яким чином надалі розвиватися, коли нові покоління не мають того самого традиційного прив'язання до інституцій, зокрема і до Церкви. І це завдання всіх нас, християн – знаходити мову, категорії, поставу, яка уцерковлює молодих людей. Не йдеться про те, щоб, так би мовити, «покласти комусь в кишеню греко-католицький чи християнський паспорт», а йдеться, радше, про те, щоб привести людей до зустрічі з їхнім Спасителем, до зустрічі з Тим, через слово Якого ми існуємо, з Тим, Який допомагає нам розуміти, ким ми є і яке наше призначення. Ця праця в моєму єпископському служінні ще далеко не завершена, вона на початках. І цей виклик стоїть не лише перед українськими єпископами, священниками, членами нашої Церкви, але перед усіма християнами. Про це ми говорили також і на пленарній зустрічі Дикастерії у справах комунікації.

– В брошурі «Філадельфійська Архиепархія Української Католицької Церкви. Огляд року 2023-2024», що є річним звітом діяльності вашої архієпархії, я натрапила на цікаву статтю, в якій автор проводить аналіз того, чому люди покидають Церкву. Мені здається, що це один із кроків в напрямку того, щоб зрозуміти причини і спрямовувати певні дії, щоб протистояти цьому.

– Це цікава, прониклива стаття отця Руслана Бурового «Змалілі Колізеї: Що робити зі зменшенням кількості людей в наших церквах?». Ця стаття вийшла українською та англійською мовами. Один римо-католицький священник, який десь побачив цей наш річний звіт, сказав: «Це дуже цікаво. Я показую це своїм вірним. У вашій Церкві відбувається осмислення реальних питань». Я дуже вдячний Україні, що вона нам посилає таких молодих священників, як отець Руслан. Зрештою, він – наш випускник Українського Католицького Університету.

Ми потребуємо людей, які думають критично і творчо, в світлі Євангелія. Бо якщо ми не будемо думати, то алгоритми світу, які формуються в суто бізнесових категоріях користюлюбства, витіснять, «засиплять» нас. Не потрібно боятися, не треба ставати в якусь захисну позу, але ця стаття є прикладом того, як ми можемо дивитися у вічі реальності і шукати способи, щоби свідчити про людську гідність, про справедливість, про Божу любов.

Світ сьогодні має стільки проблем... 21% американців, серед яких також і українці, мають проблеми з психічним здоров'ям: депресії, страхи, залежності від алкоголю, наркотиків, порнографії, азартних ігор, комп'ютера, праці. І сьогодні ми покликані одні одним допомагати ставати свободними. Тобто остаточно нас звільняє тільки Господь, але нам важливо зрозуміти цю культуру, її скарби, можливості, які вона дає, але водночас безпеки і пута, які можуть нас, несвідомих, зв'язати і принизити. Тому богословська освіта, духовна освіта, культурологія, соціологія – всі ці науки є дуже важливі. І треба це комунікувати так, як ви це робите. Я дякую всім працівникам Радіо Ватикану, бо те, що ви подаєте, є життєдайним. Не всі відразу це чують, бо навіть Христа не всі слухали. Якщо Бога живого людина не слухає, то чого мене мають слухати як єпископа?

Але я переконався в своєму житті, що добро не пропадає. Тридцять років тому, коли починалася праця над Українським Католицьким Університетом, мало хто вірив у цей проект: казали, що це якась несерйозна справа і що нічого з того не буде. Але оскільки багато людей в імені Господнім зібралося для того, щоби щось добре зробити для суспільства, для Церкви, для України, ми сьогодні маємо інституцію, яка дає приклад для вищої освіти, для культури, для бізнесу, для різних організацій. Я вірю, що ми повинні в такий якісний спосіб діяти в нашому церковному житті і ставити собі високу планку. І я вірю, що «Made in Ukraine» (з англ. «Виготовлено в Україні»), «Made by Ukrainians» (з англ. «Виготовлено українцями») має бути пророчим у XXI столітті. Бо світ ще ніколи не був таким українським, як він є сьогодні. Господь нас до чогось готує. Не проспимо цієї кризи! Кожна криза має бути використана, бо вона є нагодою. Вона може бути трагічною, вона може бути дуже важкою, але у ній працює Господь.

– Під час повномасштабної війни за кордон виїхало багато українців. Ваша сім'я пережила подібну історію. Що можна робити, аби допомогти їм не втратити свою ідентичність?

– Треба мати свою гідність і знати, що вона є Богом дана, що бути українцем, бути греко-католиком, бути членом нашої Церкви – це не є чимось другорядним. Мої батьки мали таке переконавання і нам його передавали. Але вони могли це робити також тому, що були інституції, які підтримували це буття. Сьогодні ми повинні далі плекати ці інституції, але ми потребуємо нового розвитку.

Інституція, яка, мені здається, є надзвичайно важливою, це комунікація. Тепер у Ватикані відбувалася пленарна зустріч Дикастерії в справах комунікації Святого Престолу. У вас тут у сфері комунікації працює майже шістьсот людей. Є передача Радіо Ватикану приблизно п'ятдесятьма мовами. Ватиканська газета «L'Osservatore Romano» виходить сімома мовами. Це колосальна праця, щоденна, кропітка. Моя пропозиція була, що на майбутнє треба, щоб католики платформізували все добре, католицьке, різні позитивні свідчення, Добру Новину. Тобто щоби була платформа, на якій це все можна легко знайти і на якій можна ділитися цим всім за алгоритмами, які відповідають нашій тотожності, які не контролювані алгоритмами, підготовленими тими, які мають свої, цілком інші цілі.

Нам, українцям, греко-католикам, слід також творити такі платформи. Це будуть нові інституції на XXI століття. Це непросте завдання, воно вимагає певних ресурсів, але передусім воно вимагає гарячих сердець і високої компетенції, глибокого духовного, культурного і соціологічного осмислення і, очевидно, технологічної компетентності. Google, який панує над пошуками на цілому світі, був створений кількома особами. Сьогодні ми повинні вірити в те, що Господь хоче, щоб ми могли знаходити знаряддя для того, щоб цю Добру Новину, яка є Божою правдою, поширювати якнайбільш ефективно.

«Vatican News»

Отець Климентій (Стасів) ЧСВВ: Митрополит Андрей продовжив справу короля Данила

– **Що можна сказати про останні роки його життя?**

– Цей останній період життя – це остання стація Хресної дороги, що відображає непростий шлях його життя, на якому він гірко сумував, коли бачив зруйновану землю, понівечені людські життя і цинічно розтоптану мораль через війну. Його життя – це тернистий шлях, як і життя його народу, який так багато вистраждав упродовж багатьох століть від окупантів, а сьогодні ще й втягнутий у війну, в якій бореться за свою землю, своє віковичне право бути собою, за свободу та християнські і національні цінності.

– **Побутує думка, що справжнє визнання людини приходить після смерті...**

– Можливо, і так, але велич митрополита була оцінена ще за його життя. Геній Іван Франко уперше назвав владу Андрея Шептицького «українським Мойсеєм». Це порівняння швидко підхопив боготлюбивий люд, що дуже любив свого митрополита.

Один прижиттєвий пам'ятник був встановлений на території Львівської духовної семінарії, другий – теж у Львові, біля Національного музею на вул. Драгоманова. У вигляді «українського Мойсея» зобразив митрополита відомий художник Олекса Новаківський.

На південній стороні Вірменського собору у Львові у 30-х роках XX ст. польський художник Ян Генрик Розен намалював фреску, на якій одним із пастирів, що поклоняються Ісусові, є митрополит Андрей Шептицький.

Також славного василіянина митрополита Андрея ще за життя зобразив видатний український живописець Юліан Буцманюк. Розмальовуючи Жовківську церкву Пресвятого Серця Ісуса в стилі українського модерну, художник змальовував святі лики з видатних церковних і державних українських діячів того часу – Грушевського, Петлюри, Коновальця та інших.

Ян Генрик Розен. Вірменський собор апсида Таїнства Євхаристії, 1928. Фото: art.lviv-online.com

Бога-Отця в центральному куполі храму він змальовував з митрополита Андрея, так вписавши його в історію сакрального мистецтва. Отож, отці-василіяни серед перших увіковічили у розписі храму митрополита Андрея, що був воістину Мойсеєм, провідником українців, за яких повсякчас вставлявся перед Богом.

Вже понад століття за митрополитом Андреем йдуть люди, як за провідною зорею, і він виводить їх із нетрів комуністичного терору до рідного дому і храму. Господь водив

і його хресною дорогою по засланнях і тюрмах. Він став Батьком для всіх християн, оборонцем і прикладом служіння високим людським ідеалам. Але якась клята українська вторинність не дає нам об'єднатися ні на святому, ні на земному, бо у свідомості частини людей ще глибоко живуть насажені ворожі ідеї. Людей треба повертати до духовного і культурного храму.

– **Як найкраще виявляти свою вдячність митрополиту Андрею, щоб це не стало лише меморіалізацією його пам'яті?**

– Сучасний світ не може не захоплюватися і не наслідувати великого митрополита у царині служіння Церкві й народові, якщо бажає будувати своє теперішнє і майбутнє на засадах миру, єдності, пошани до людської гідності і збереження життя незалежно від етнічного походження чи кольору шкіри.

Митрополитові ставлять пам'ятники, погруддя, стели, пишуть книги про нього. А ще називають на його честь громадські установи. Таких постатей, як митрополит Андрей, завжди будуть увічнювати в гіпсі, бронзі, мармурі, але чи цього достатньо? Найкращий спосіб ушанування пам'яті князя Церкви, лідера української нації – вивчати його пастирські листи та втілювати їх у церковне та національне життя. Мусимо осмислити його спадщину, яка перейшла рубежі XX століття і допомагає нам позбутися комплексів совковості, національної меншовартості та протистояти чужій нав'язливій псевдокультурі.

– **Відзначення 80-річчя з дня смерті митрополита Андрея збіглися в часі з піком кровопролитної війни з московськими окупантами. Чи це випадково?**

– Спогадування 80-ліття від дня переходу у засвіти великого митрополита є знаком Господнім для сьогодення, бо його діяльність і досі залишається важливим чинником морального і духовного оздоровлення суспільства й нації, а також є вагомим внеском у державотворення.

Слід ствердити, що доба митрополита Андрея триває, вона не прив'язана до принагідних святкувань, а повсякчас живить національний дух прийдешніх поколінь українського народу. Цій добі вже ніколи не зникнути з духовної мапи України, вона поруч, із нами, і жодному агресору не під силу це змінити.

Спілкувався Андрій Толстой
«Духовна велич Львова»

(Колоризація історичних світлин на 1-й та 9-й сторінках виконана
В'ячеславом Чижевським
газета "Мета")

Зображення Бога-Отця змальоване з митрополита Андрея – храм Святого Серця Христового у Жовкві. Фото: drymba.com

Розпочався Різдвяний піст: які правила та чого навчає Церква?

15 листопада Українська Греко-Католицька Церква розпочала Різдвяний піст. Щоб із користю використати цей час для своєї душі, важливо знати його правила, розуміти сенс, а також налаштуватися на тривалу роботу над собою, позаяк піст – це інструмент очищення серця від надмірних прив'язань, час духовного підготування до зустрічі з народженням Христом.

Що таке Різдвяний піст?

Різдвяний піст – це період, який розпочинається 15 листопада і триває до 24 грудня, коли Церква за допомогою молитов та духовних практик допомагає підготуватися до зустрічі з новонародженим Христом.

Як розповідає о. Юліан Катрій у праці «Пізнай свій обряд», із давніх-давен празник Різдва Христового був на рівні з Воскресінням. Тому й церковний устав трактує Христове Різдво як другу Пасху. У старих типіках і богослужбовому псалтирі під 25 грудня є така примітка: «Пасха, празник триденний». Тож як до празника Пасхи вірні готувалися молитвою та постом, так і Різдвяний піст був для них часом підготування до приходу Спасителя.

За словами священника, Різдвяний піст став для Церкви також символом молитов і постів старозавітних патріархів і пророків, які з тугою очікували приходу Месії.

Ба більше, наша Церква має прадавню традицію, за якою вірні готуються до празника Христового Різдва не тільки молитвою і постом, а й святими Таїнствами Сповіді та Святого Причастя.

У наш час Церква з різних причин досить злагіднила дуже строгі пости, які були раніше, і залишила їх радше добрій волі вірних. Та це не означає, що ми не зобов'язані до практики духа жертви, спокути й посту. Хай, отже, любов до Христа Господа, добро нашої душі та любов нашої священної традиції будуть для нас головними спонуками в тому, щоби щоразу до зустрічі празника Христового Різдва ми підготовляли наше серце й душу молитвою, постом і святими Таїнствами. Будьмо свідомі того, що через щире й ревне духовне підготування наше серце стане достойним того, щоб у ньому народився Ісус Христос своєю ласкою, любов'ю і миром.

Які в УГКЦ правила Різдвяного посту?

Правила посту зафіксовані у приписах партикулярного права УГКЦ (кан. 115 (кан. 882 ККСЦ). Відповідно до них, упродовж посту вірні зобов'язані в усі середи й п'ятниці утримуватися від споживання м'ясних продуктів і страв. В інші дні дозволені всі види їжі (стосується лише вірних Української Греко-Католицької Церкви). У всі дні посту потрібно утриматися від організації та участі в гучних забавах, весіллях, танцях, розвагах та інших подібних заходах.

Хто звільнений від посту?

Від посту звільняються:

- діти до 14 років та особи, яким виповнилося 60 років;
- важкохворі;
- вагітні;
- матері після пологів і ті, що годують грудьми;
- ті, що подорожують (якщо час подорожі перевищує 8 годин);
- ті, що важко працюють;
- ті, що харчуються зі столу інших;
- убогі, що живуть із милостині.

В інших окремих випадках звільняти від обов'язку постити може місцевий ієрарх (єпископ або довірений священник), заохочуючи в цьому разі до діл поборності та милосердя.

Що про піст навчає Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»?

Давні християни постили, наслідуючи 40-денний піст Христа, під час якого Він боровся зі спокусами диявола та переміг їх. Піст як спосіб духовної боротьби розвинуло чернецтво, бачачи в ньому засіб осягнення чистоти серця.

Піст охоплює всю людину: тіло – через стриманість у їжі та питті, душу – через стриманість від пристрастей.

Піст нерозривно пов'язаний із милостиною: «У день, коли постиш, споживай лише хліб та воду. А те, що ти звичайно споживав би, маєш віддати вдові, сироті чи потребуєчому. Таким чином ти мусиш самому собі в чомусь відмовити, щоби з твоєї відмови хтось інший отримав користь, щоб наситився й помолився за тебе Господеві».

Милостиня як вияв любові до ближнього є наслідуванням самого Бога, який першим виявив Своє милосердя до людини.

Департамент інформації УГКЦ

Сповідь: святе таїнство, яке повертає радість

«Таїнства охоплюють усе наше життя: нашу буденність, наше життя і смерть, їжу, пиття, працю, але також і наші гріхи, немочі та хвороби. Все зводиться до єдності в становищі нової людини у Христі», – зазначив Верховний пенітенціарій кардинал Анджело Де Донатіс, звертаючись до учасників – переважно мирян – третього Семінару про сповідь на тему «Святкуймо... Він був мертвий і воскрес (Лк. 15, 32)», який 24 і 25 жовтня 2024 року організувала Апостольська пенітенціарія. У своєму вітальному слові кардинал зазначив, що «людина, з одного боку, досягла чудових успіхів, а з іншого – загублена, потребує заново відкрити власну ідентичність: вона старається звільнитися від замкненості, від залежностей, але рано чи пізно їй доведеться відкрити, що вона не може цього зробити». До тих пір, поки замість довіряти тільки собі, вона не стане довіряти Богові та іншим. У цьому, підсумував він, полягає важливість «наново відкрити таємниці великих сакраментальних дарів, які нам подає Церква».

Як (не) сповідатися

«Бути апостолами сповіді, не боячись цього таїнства» заохотив єпископ Кшиштоф Юзеф Никель, регент Апостольської пенітенціарії, у своєму виступі на тему «Як (не) сповідатися. Підказки та поради для доброї сповіді». Він у популярній формі запропонував практичні вказівки щодо таїнства, яке Папа Франциск називає «таїнством зцілення і радості». Для доброї сповіді, за словами ієрарха, «потрібна насамперед довіра до милосердної Божої любові та щирість серця, уникаючи будь-якої дипломатії та хитрощів, бо не вони відкривають на благодать, а справжнє contritio cordis». Коли вимовляють слово «сповідь», зауважив єпископ Никель, «для декого воно звучить як щось неприємне, чого краще уникати». «Це правда, що визнавати свої гріхи – не найприємніша річ, яку можна собі уявити», – визнав він, але «в житті є багато обов'язків, які не є приємними, але їх треба виконувати». І серед багатьох аргументів, які можна навести, щоб не ходити до сповіді, підкреслив регент, «об'єктивно жоден з них не виправдовує позбавлення себе цього великого таїнства».

П'ять кроків доброї сповіді

Далі єпископ Никель представив п'ять кроків доброї сповіді, які подає катехизм, якими є іспит сумління, жаль за гріхи, постанова виправлення і надолуження, визнання гріхів на сповіді та виконання покути. Серед різних методів іспиту сумління він назвав зіставлення з десятьма заповідями, зіставлення з християнськими і людськими чеснотами, перевірку того, як людина виконує свої обов'язки щодо Бога та інших людей. Після того, як гріхи були «ідентифіковані», каєник повинен розкаятися в них, тобто «жаліти за скоєні гріхи», а для цього рекомендується «задуматися про безмежну Божу любов до нас і про те, наскільки ми невдячні».

З актом жалю чи покаяння тісно пов'язаний намір відшкодування, ще й тому, що «якщо немає бажання відшкодувати, тобто виправитися, то не може бути справжнього покаяння». Під час сповіді обов'язково потрібно згадати всі тяжкі несповідані гріхи, скоєні з часу останньої сповіді, але «також корисно», як вказує регент Апостольської пенітенціарії, сповідатися і з легких гріхів, щоб «отримати від Бога більше благодатей». При сповіді тяжких гріхів, уточнив він, «необхідно вказати приблизно, скільки разів ми їх вчинили, і обставини, які обтяжують або змінюють характер гріха».

У будь-якому випадку не треба «боятися визнавати свої гріхи, якими б великими вони не були, бо сповідник не злякається: практично неможливо назвати гріх, про який сповідник ніколи не чув у своєму житті». Однак добровільне замовчування гріха, застеріг єпископ Никель, «є святотатством, і сповідь буде недійсною». Тому, якщо ми не готові сповідатися у всіх своїх тяжких гріхах, «краще не сповідатися». Інша річ, якщо хтось забув про тяжкий гріх: у цьому випадку сповідь є дійсною, але той, хто кається, зобов'язаний визнати забутий гріх на наступній сповіді, а між двома сповідями він може причащатися. Що стосується покути, то регент пояснив, що «вона не для того, щоб нас покарати, а щоб допомогти нам надолужити за наші гріхи».

«Друзі» сповіді

Єпископ Никель заохотив «бути друзями» таїнства, в якому ми нічого не втрачаємо, але можемо багато чого здобути. І на завершення сказав, яким вражаючим є те, що на покаєнні Літургії, яку Папа Франциск від початку свого понтифікату проводить під час Великого посту в базиліці Святого Петра: «Святіший Отець йде до сповіді і стає на коліна, щоб висповідати свої гріхи. Цей жест став великим прикладом для всіх католиків. Папа, кардинали, єпископи, священники – всі ходять до сповіді, як і миряни».

«Vatican News»

Синодальність: навернення, щоб бути місіонерами.

Заключний документ другої сесії XVI Звичайної загальної асамблеї Синоду Єпископів, який прийняли 26 жовтня 2024 року, розповідає та переосмислює досвід Церкви між «сопричастям, участю, місією» з конкретною пропозицією нового бачення, яке переглядає усталені звичаї. У документі, зокрема, багато вимагається від єпископів щодо їхніх зусиль у сфері прозорості та підзвітності, а також, як зазначав кардинал Фернандес, префект Дикастерії доктрини віри, ведеться робота над тим, щоб надати більше простору і повноважень жінкам.

Два ключові слова, які впливають з тексту, пронизаного перспективою і пропозицією навернення, – це «стосунки», що є способом буття Церквою, і «зв'язки», під знаком «обміну дарами» між Церквами, який слід переживати динамічно, щоб, таким чином, навертати процеси. Саме місцеві Церкви перебувають у центрі місіонерського горизонту, що є основою досвіду синодальної множинності, з усіма структурами на служінні саме місії, в якій миряни дедалі більше стають центром і головними дійовими особами. І в цій перспективі в Кінцевому документі чітко простежується конкретність вкоріненості в «місце». Особливо важливою є також пропозиція, представлена в документі, щоб дикастерії Святого Престолу проводили консультації «перед публікацією важливих нормативних документів».

СТРУКТУРА ДОКУМЕНТА

Кінцевий документ складається з п'яти частин. За першою – «Серце синодальності» – слідує друга частина – «Разом, у Петровому човні», яка «присвячена наверненню стосунків, які будують християнську спільноту та формують місію у переплетенні покликань, харизм та служінь». Третя частина – «За Твоїм словом» – «визначає три тісно пов'язані практики: церковне розпізнання, процеси прийняття рішень, культуру прозорості, підзвітності та оцінювання». Четверта частина – «Щедрий улов» – «окреслює спосіб, у який можна в нових формах розвивати обмін дарами та переплетення зв'язків, що поєднують нас у Церкві, в той час, коли досвід вкоріненості в певному місці глибоко змінюється». Нарешті, п'ята частина – «Також і я посилаю вас» – «дозволяє поглянути на перший крок, який необхідно зробити: подбати про формування всіх до місіонерської синодальності». Зокрема, зазначається, що за основу при написанні Документа взято євангельські розповіді про Воскресіння.

РАНИ ВОСКРЕСЛОГО І ДАЛІ КРОВОТОЧАТЬ

Вступ до Документа одразу чітко визначає суть Синоду як «оновленого досвіду тієї зустрічі з Воскреслим Господом, яку учні мали у світлиці Тайної вечері у Великодній вечір». «Споглядаючи Воскреслого, – йдеться в документі, – ми також побачили знаки Його ран (...), які й далі кровоточать у тілах багатьох братів і сестер, також і через наші провини. Погляд, зосереджений на Господі, не відвертає від драм історії, але відкриває очі, щоб розпізнавати страждання, які нас оточують і пронизують: обличчя дітей, нажаханих війною, плач матерів, розбиті мрії багатьох молодих людей, біженців, які переживають жахливі подорожі, жертв зміни клімату та соціальної несправедливості». Синод, згадуючи про «надто численні війни», що тривають, приєднався до «неодноразових закликів Папи Франциска до миру, засуджуючи логіку насильства, ненависті, помсти». Ба більше, синодальний шлях

є виразно екуменічним, «орієнтованим на повну і видиму єдність християн» і є «справжнім актом подальшої рецепції» Другого Ватиканського Собору, продовжуючи «його натхнення» та відновлюючи «для сьогоднішнього світу його пророчу силу». Не все було легко, визнає документ: «Ми не приховуємо, що відчули на собі втому, опір змінам і спокусу дозволити нашим ідеям переважати над слуханням Божого слова і практикою розпізнання».

СЕРЦЕ СИНОДАЛЬНОСТІ

Перша частина документа відкривається спільними роздумами про «Церкву, Божий народ, таїнство єдності» та про «сакраментальне коріння Божого народу». Фактом є те, що саме «завдяки досвіді останніх років» значення термінів «синодальність» і «синодальний» стало «краще зрозумілим, а ще більше – прожитим». І «вони дедалі більше асоціюються з прагненням Церкви, яка є ближчою до людей і більш побудованою на стосунках, яка є Божими домом і сім'єю». «Простими і стислими словами можна сказати, що синодальність – це шлях духовного оновлення і структурної реформи, щоб зробити Церкву більш партисипативною і місіонерською, тобто зробити її більш здатною крокувати з кожним чоловіком і кожною жінкою, випромінюючи Христове світло». Усвідомлюючи, що єдність Церкви не є одноманітністю, «розуміння контекстів, культур і розмаїття, а також стосунків між ними є ключем до зростання як місіонерської синодальної Церкви». З перезапуском стосунків також і з іншими релігійними традиціями, «щоб будувати кращий світ» і в мирі.

НАВЕРНЕННЯ СТОСУНКІВ

«Вимога щодо Церкви, більш здатної жити стосунки з Господом, між людьми, в сім'ях, спільнотах, між усіма християнами, між соціальними групами, між релігіями, зі створінням» є тезою, яка відкриває другу частину документа. І «не бракувало також тих, хто ділився стражданнями, почувачись виключеним чи засудженим». «Тому, щоб бути синодальною Церквою, необхідне справжнє навернення у стосунках. Ми повинні наново навчитися з Євангелія, що піклування про стосунки і зв'язки – це не стратегія чи інструмент для більшої організаційної ефективності, але спосіб, яким Бог Отець об'явився в Ісусі і в Святому Дусі». Саме «повторювані під час синодального процесу вирази болю і страждання жінок з усіх регіонів і континентів, як мирян, так і богосвячених, показують, як часто нам не вдається це зробити». Зокрема, «поклик до оновлення стосунків у Господі Ісусі звучить у множинності контекстів», пов'язаних з «плюралізмом культур», позначених іноді також «ознаками спотвореної логіки стосунків, деколи протилежної євангельській логіці». Закрид є прямолінійним: «Зло, яке

вражає наш світ, знаходить своє коріння в цій динаміці», але «найрадикальніше і найдраматичніше закриття – це закриття щодо самого людського життя, що призводить до відкидання мов непотребу дітей, вже з утроби матері, і людей похилого віку».

СЛУЖІННЯ ЗАДЛЯ МІСІЇ

«Харизми, покликання та служіння задля місії» лежать в основі документа, який фокусується на якнайширшій участі мирян. Рукоположені служіння перебувають «на службі гармонії» і, зокрема, «служіння єпископа» полягає в тому, щоби «збирати воедино дари Святого Духа».

Серед інших питань було відзначено, що «конститутивний зв'язок єпископа з помісною Церквою сьогодні не проявляється з достатньою ясністю у випадку титулярних єпископів, наприклад, папських дипломатів і тих, хто служить в Римській курії». Разом з єпископом є «пресвітери і диякони», для «співпраці між висвяченими служителами в рамках синодальної Церкви». Важливим є досвід «синодальної духовності» з упевненістю, що «якщо бракує особистої та спільнотної духовної глибини, синодальність зводиться до організаційної доцільності». З цієї причини, як зазначається, «синодальний стиль, що практикується зі смиренням, може зробити Церкву пророчим голосом у сучасному світі».

НАВЕРНЕННЯ ПРОЦЕСІВ

У третій частині документа одразу ж зазначається, що «у молитві та братерському діалозі ми визнали, що церковне розпізнання, дбайливе ставлення до процесів прийняття рішень, зобов'язання бути підзвітними та оцінювати результати прийнятих рішень є практиками, якими ми відповідаємо на Слово, яке вказує нам на шляхи місії». Зокрема, «ці три практики тісно переплетені між собою. Процеси прийняття рішень потребують церковного розпізнання, яке вимагає слухання в атмосфері довіри, яку підтримують прозорість і підзвітність. Довіра повинна бути взаємною: ті, хто приймає рішення, повинні вміти довіряти і слухати Божий люд, який, у свою чергу, потребує довіри до тих, хто наділений владою». «Церковне розпізнання задля місії», по суті, «є не організаційною технікою, а духовною практикою, яку слід проживати у вірі» і «ніколи не є утвердженням особистої чи групової точки зору, і не вирішується простим підсумовуванням індивідуальних думок». «Чітке формулювання процесу прийняття рішень», «прозорість, підзвітність, оцінювання», «синодальність і органи участі» є центральними пунктами пропозицій, що містяться в документі, які впливають з досвіду Синоду.

НАВЕРНЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ

«У час, коли змінюється досвід місць, в

яких Церква є вкоріненою і паломничою, необхідно в нових формах плекати обмін дарами і переплетення зв'язків, які нас об'єднують, підтримувані служінням єпископів у сопричасті між собою і з Єпископом Риму», – такою є суть четвертої частини документа. Вираз «вкорінена і паломницька» нагадує нам, що «Церкву не можна зрозуміти без вкорінення на конкретній території, в просторі і часі, де формується спільний досвід зустрічі з Богом, який спасає». Також проявляючи увагу до явищ «людської мобільності» та «цифрової культури». У цій перспективі «прямувати разом у різних місцях як учні Ісуса в розмаїтті харизм і служінь, як і в обміні дарами між Церквами, є дієвим знаком присутності Божої любові і милосердя в Христі». «Горизонт сопричастя в обміні дарами є натхненним критерієм взаємин між Церквами». В цьому світлі розглядаються «узи єдності: Єпископські конференції та Церковні асамблеї».

Особливо важливим є синодальне осмислення «служіння Єпископа Риму». Також у стилі співпраці та слухання «перед оприлюдненням важливих нормативних документів дикастерії заохочено до консультацій з єпископськими конференціями та відповідними органами Східних Католицьких Церков».

ФОРМУВАТИ НАРОД УЧНІВ-МІСІОНЕРІВ

«Щоби святий Божий люд міг свідчити всім радість Євангелія, зростаючи в практикуванні синодальності, він потребує відповідного формування: насамперед свободи синів і дочок Божих у наслідуванні Ісуса Христа, споглядаючи Його в молитві та розпізнаючи в убогих», – зазначено в п'ятій частині документа. «Одне з прохань, яке найсильніше і з усіх боків прозвучало під час синодального процесу, полягає в тому, щоб формування було цілісним, постійним і спільним». Також і в цій сфері наголошується на нагальності «обміну дарами між різними покликаннями (сопричастя), в перспективі служіння (місія) та в стилі залучення і виховання диференційованої співвідповідальності (участь)». І «ще однією сферою, що має велике значення, є сприяння у всіх церковних середовищах культурі захисту (safeguarding), щоби зробити громади дедалі безпечнішими місцями для неповнолітніх і уразливих людей». Врешті, «також і теми соціальної доктрини Церкви, відданості справі миру і справедливості, піклування про спільний дім та міжкультурного і міжрелігійного діалогу повинні якомога більше поширюватися серед Божого народу».

ВРУЧАЮЧИ СЕБЕ ПРЕЧИСТІЙ ДІВІ МАРІЇ

«Переживаючи синодальний процес, – підсумовує документ, – ми по-новому усвідомили, що спасіння, яке ми отримуємо і проголошуємо, проходить через стосунки. Ми живемо ним і свідчимо про нього разом. Історія постає перед нами трагічно позначена війнами, суперництвом за владу, тисячами форм несправедливості та зловживань. Однак ми знаємо, що Святий Дух вклав у серце кожної людини глибоке і мовчазне прагнення автентичних стосунків і справжніх зв'язків. Саме створіння говорить про єдність і спільність, про різноманітність і переплетення різних форм життя».

Текст завершується молитвою до Діви Марії, ввіряючи їй результати цього Синоду: «Навчи нас бути народом учнів-місіонерів, що прямують вперед разом: синодальною Церквою».

Нунцій в Україні: одне з головних служінь Церкви – бути голосом сумління

«У Києві ми перевантажені такою кількістю проблем, що часто навіть забуваємо про дні чи місяці, які минають. Але питання про те, який сенс можна вбачати у тому, що війна триває далі, є дуже глибоким, і я сам собі його задаю», – зазначає архієпископ Вісвальдас Кульбокас, Апостольський нунцій в Україні, в інтерв'ю для ватиканських медіа з нагоди сумної круглої дати – 1000 днів від початку повномасштабного російського вторгнення. Розмова відбулася напередодні масштабного російського ракетного обстрілу території України, здійсненого вранці 17 листопада 2024 р., під час якого було використано понад 200 ракет і БПЛА, спрямованих проти інфраструктурних об'єктів.

– Ваше Преосвященство, щоб допомогти людям ілюзіям надію, необхідно полегшити їхній біль, супроводжуючи їх у наданні сенсу цьому досвіду. Як із цим завданням протягом 1000 днів війни справляється Церква в Україні?

– Я думаю не лише про людей, які живуть на територіях, підконтрольних українському уряду, але й тих, хто перебуває за межами цих територій, а особливо про полонених. Допомогати цим людям дуже важко, тому залишається тільки молитва, і це – єдина сила. А я дуже вірю в цю силу, бо знаю, що молитва може творити чудеса.

Душпастирі перебувають поруч зі своїми людьми, і це дар Католицької Церкви, а також інших Церков і релігійних спільнот. Я бачив це, наприклад, у Херсоні, де чув розповіді про священників, які були чи не єдиною опорою для людей, і за це люди дуже вдячні священникам. Тож таке перебування поруч є дуже важливим.

Робота військових капеланів також дуже важлива, оскільки солдати часто не знають, чи наступного дня будуть живі чи ні, і там питання сенсу життя стоїть ще гостріше. Я чув кілька історій про волонтерів, які привозять ліки солдатам, і часто солдати кажуть їм: «Ти для мене як Ісус, бо ти пройшов такий довгий шлях, щоби привезти мені ліки». Отже, є дуже велике усвідомлення людяності. І потім самі військові капелани, спілкуючись, наскільки це можливо, з військовими, завжди нагадують їм: «Послухайте, навіть якщо ви втратите здоров'я, життя або членів вашої родини, на цьому все не закінчується, тому що є хтось, хто любить вас, незважаючи ні на що: і це Бог».

Я би сказав, що ця надія для військових має фундаментальне значення, оскільки насправді є дуже багато труднощів. Якщо ми подивимося на 1000 днів від початку широкомасштабної війни, то побачимо, що війна не йде на спад, а навпаки: у 2023 році було більше смертей, ніж у 2022 році. Якщо говорити про цей 2024 рік, то смертей більше, ніж у 2023 році. Так що страждання зростають, і тому дуже важливо перед обличчям невпевненості і страху знаходити сенс, християнський сенс. Не наважусь сказати, що Церкві це вдається робити ідеально, але кожен душпастир чи кожен віруючий намагається робити це в міру своїх сил.

– Який сенс люди в Україні надають дням, що минули від початку російського вторгнення?

– Війна триває дуже довго, і відчувається певна зневіра. Зневіра, тому що у світі існують такі інституції, як Організація Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН, які виявляються не ефективними структурами, нездатними щось вирішити. Також тому, що в Раді Безпеки засідає той, хто має до цього безпосереднє відношення. Щодо полонених, то їхні родичі завжди кажуть мені: «А яка користь із Женевських конвенцій? Хтось взагалі може відвідувати наших полонених чи ні?» Факти говорять нам, що ні, конвенції не застосовуються і не виконуються. Тож існує велике відчуття розчарування з приводу того, як людство загалом вирішує це питання, очевидно, не лише тут, в Україні, але й в інших частинах світу.

Існує велике відчуття зневіри, втоми. Але я не зустрічаю тут багато людей, які рахують дні. Скоріше, це роблять в інших країнах, або я бачу це на інформаційних сайтах, які роблять це зі статистичних міркувань. Натомість, наприклад, у Києві ми перевантажені такою кількістю проблем, що часто навіть забуваємо про дні чи місяці, які минають. Але це питання про те, який сенс можна вбачати у тому, що війна і далі триває, є дуже глибоким, і я сам собі його задаю. Особисто для мене затягування війни змушує мене краще усвідомлювати ілюзії, на які ми часто покладаємось, а, отже, ефемерність ілюзій.

– Як виглядає гуманітарна ситуація в країні? Які потреби є найнагальнішими на даний момент?

– Є різні категорії потреб. Наприклад, колишні полонені або діти, які повертаються в країну, потребують родин чи закладів, які б їх прийняли. Тому одне з завдань – визначити, яка дієцезія чи єпархія, яке згромадження має можливості прийняти цих людей.

Ще одним гуманітарним викликом є координація гуманітарної допомоги, бо у 2024 році допомога різко зменшилася порівняно з 2022 роком. Потрібні групи, які можуть вселити довіру донорам, щоб реалізовувати проекти чи ініціативи там, де допомога зменшилася.

Ще один аспект: деякі волонтери з Італії, з дієцезії Комо, які співпрацю-

ють з Харківським греко-католицьким екзархатом, розповіли мені, що останніми днями вони побачили, що в регіонах навколо Харкова є багато людей, які потребують буквально всього, починаючи від дров для опалення і закінчуючи засобами гігієни, одягом на зиму, водою, продуктами харчування. Подібні виклики я бачу і в Запорізькій області. Знаю, наприклад, що в Херсонській області священники привозять людям питну воду. У багатьох регіонах є проблеми з питною водою. Тож насправді є потреба в усьому потрохи.

– Чи є якісь аспекти служіння Церкви, які, на Вашу думку, особливо розкрилися в контексті війни?

– Безумовно, є різні аспекти, на які варто звернути увагу. Один із них ми сьогодні також обговорювали з протестантським пастором. Ми говорили про те, що в умовах війни дуже важливо шукати шляхи до єднання. Неможливо вирішити всі труднощі, які існують між різними конфесіями та спільнотами, але дуже важливо наголошувати на тому, що нас об'єднує.

Ще одним дуже важливим аспектом є те, що Католицька Церква і інші Церкви здійснюють служіння сумління, вони є голосом сумління. Це те, що роблять військові капелани, або, принаймні, намагаються робити з командирами, тому що є різні способи ведення війни: є більш людський спосіб і менш людський спосіб, і військові капелани намагаються виконувати цю місію – бути голосом сумління. Навіть на глобальному рівні, мені здається, з'явилася ця потреба, щоби Церква була голосом сумління. Бо візьмімо, наприклад, відповідальних за війну: Церква, очевидно, не може нікого примушувати, але вона завжди намагається підтримувати мінімальний контакт з усіма; вона також намагається знайти способи казати, можливо, не прямо, але зрозумілими способами, апелюючи саме до сумління, про нагальність припинити війну. Очевидно, що це важка роль, але це одне з головних служінь Церкви – бути голосом сумління, намагаючись зрозуміти, якими словами звертатися до сумління. І вона продовжує це робити.

– Ви зустрічалися з багатьма родичами – матерями і батьками, друзями, дітьми, сестрами і братами –

військовополонених і зниклих безвісти. Що допомагає їм не впадати у відчай?

– Очевидно, що родичі потребують великої духовної підтримки. Коли я зустрічаюся з ними, то кажу: «Коли ви молитесь за своїх близьких, або якщо ви не віруюча людина, коли ви думаєте про своїх близьких – я знаю це з розповідей полонених, які вийшли на волю, – то молитва чи навіть проста думка передається, вона доходить. Я чув розповіді колишніх військовополонених, які говорили, що з відчаю або через тортури, яких вони зазнавали, думали накласти на себе руки, але їх рятувала або думка про Бога, бо віра часто рятує, або пам'ять про близьких, про членів сім'ї. Ми знаємо, що молитва чи думка доходить, так би мовити, фізично до рідних і підтримує їх.

Але очевидно, що є потреба супроводжувати цих родичів у більш структурований спосіб. Я би сказав, що супровід цих людей ще недостатньо добре поставлений, адже тут потрібні фахівці, психологи, а часто потрібна проста присутність поруч з ними. Іноді, коли члени сімей ув'язнених приходять до мене на зустріч, то важливо навіть просто поговорити, дати їм виговоритися. Але важко охопити всіх, тому що членів родин тисячі, бо полонених тисячі.

Існують також ініціативи з боку Церкви щодо підготовки священників і волонтерів «Карітасу» для допомоги цим людям. Тому що було би занадто банально сказати цим людям: «Все буде добре». Потрібна підготовка, навіть спеціальна підготовка, щоби з ними розмовляти. Хоч часто не треба нічого говорити, а просто бути поруч, мовчки.

– Ваше Преосвященство, чи хотіли б Ви щось додати?

– Я хотів би додати, що завжди велика радість бачити групи людей, які продовжують приїжджати сюди з різних країн: з Італії, Польщі, Франції, Німеччини. Іноді вони привозять з собою невелику допомогу, тому що це прості люди. Але це справді приносить радість. Їхня особиста присутність також створює певний контраст до того, як про війну говориться в засобах масової інформації, де війна часто обговорюється лише в цифрах, тобто в менш людських аспектах, або ж даються лише холодні коментарі. Натомість візити молитовних груп чи волонтерів завжди приносять радість, бо дають віру в те, що є серце, є людяність, а це вже вселяє надію.

Війна є диявольською ще й тому, що вона хоче вбити довіру до людства, вона ризикує знищити довіру до всіх міжнародних структур, до всіх об'єднань країн, бо наразі результати є такими, наче б їх не було. Свідчення волонтерів і тих, хто приїжджає сюди, створюють контраст, показуючи, що є серце, є турбота, є небайдужість, є людяність. І я хотів би, користуючись нагодою, подякувати кожному з них за ті ініціативи, які вони здійснюють.

«Vatican News»

Владика Теодор: найбільший виклик – бути з тими, хто втратив рідних

Новопроголошений Архієпископ-Митрополит Тернопільсько-Зборівський УГКЦ владика Теодор в інтерв'ю для Радіо Ватикану ділиться своїми враженнями від Синоду, що відбувся у Римі, та ділиться своїми думками про те, якими є найбільші виклики для Церкви і для українського суспільства на цьому етапі війни.

– Владико, насамперед, хочу привітати Вас з обранням на Архієпископа-Митрополита Тернопільсько-Зборівського. Що для Вас означає це призначення?

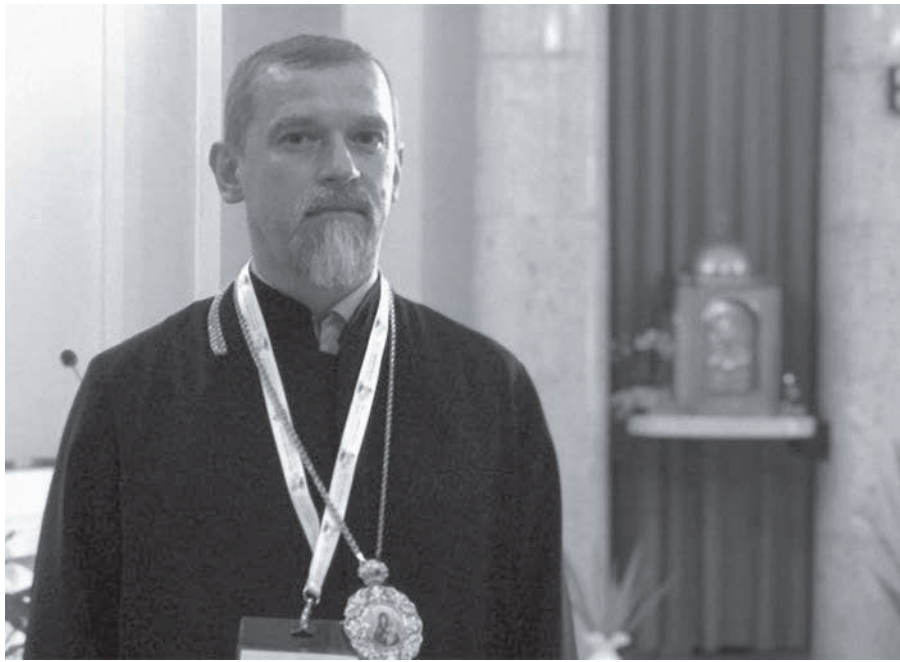
– У Христовій Церкві існують різні служіння, і служіння єпископа, хоча воно є важливе, однак воно, властиво, не відрізняється від інших служінь. Адже Христос бажав, щоби ми творили одне тіло, і тому кожен, згідно з харизмою, згідно з Божими дарами, виконує свою властиву функцію, своє служіння. Також служіння єпископа чи служіння архієпископа інтегрально влітається в це служіння у Христовому Тілі. Тому, так би мовити, якогось особливого здивування в тому, що треба служити, в цьому немає. Однак, звичайно, це відповідальне служіння, і Христос каже, що кому багато дається, від того багато і вимагатимуть (пор. Лк. 12, 48). Тому саме з почуттям особливої відповідальності я прийняв вибір нашого Синоду і з Божою допомогою хочу це служіння виконувати.

– Владико, Ви перебували тут, у Римі, на другій сесії XVI Загальної Асамблеї Синоду Єпископів. Якими є Ваші враження від цього Синоду?

– Минулого року, коли ми всі з'їхалися з різних країн, з різних частин світу, континентів, ми знайомилися, і це був такий гарний період знайомства. Ми слухали одні одних, і кожен висловлював свої ідеї, свої переживання. Цього року приїхали, здебільшого, ті самі делегати, що були минулого року, і від самого початку це була дуже радісна зустріч, бо ми вже були знайомі: це була зустріч знайомих. І, на мою думку, найбільшим ефектом чи наслідком цього Синоду, цих двох сесій, є те, що ми відчули, якою є Католицька Церква, ми побачили ту дружбу, ми побачили ту єдність, незважаючи на різноманітність, і на різноманітність поглядів також. Сесії цього Синоду дають можливість дуже близько пізнати, зокрема, для нас, українців, далекі частини світу, периферії. І це також дає нам можливість розповісти про нашу Церкву, про наш народ, про нашу біду, про війну. Як минулого року, так і цього року на Синоді ми, делегати з України, зустріли дуже велику солідарність з нами, з нашим народом. Дуже багато членів Синоду нам казали: «Ми є з вами. Ми молимося за вас».

– Владико, від першого дня війни Церква постійно перебуває поруч з народом, який зазнає великого страждання. Допомога надається величезна в різних сферах. Що в цій діяльності, на Вашу думку, було новизною?

– Від 2014 року, коли розпочалася ця агресія, наш Синод прийняв душпастирську стратегію «Лікування ран війни». Це було абсолютно нове, тому що до 2014 року наші плани, наш розвиток і наше душпастирство було скероване на молодь, на катехизацію. Тобто ми намагались розвивати нашу стратегію, яка мала назву «Жива парафія – місце зустрічі з Христом». Натомість у 2014 році ми прийняли цілком нову стра-

тегію, яка, звичайно, не відкидала попередню. Але новизна полягала в тому, що ми одразу поставили перед собою завдання лікування ран війни. І, відповідно, в цьому є дуже багато складників, які ми розвиваємо. Серед нових ділянок є військове капеланство, яке стало професійним, тобто був прийнятий Закон України «Про службу військового капеланства» для того, щоби священнослужителі могли здійснювати пастирську опіку над воїнами і їх супроводжувати. Другий момент – це також служіння капеланів-волонтерів. Це священники, які супроводжують військових і їхні родини як душпастирі, але не на професійній основі, а як волонтери.

І зрозуміло, що найбільшим викликом була душпастирська опіка вимушено переселених осіб, які, особливо з початку 2022 року, після повномасштабного вторгнення, приїхали до Галичини, на Поділля, в центральну Україну, зокрема в Київ. Найбільша кількість ВПО осіла в прифронтових областях, таких як Дніпропетровщина та Запорізька область. І це був дуже серйозний виклик, щоби не тільки надати гуманітарну допомогу, бо ті особи прагнули поговорити зі священником, шукали розради, шукали духовної допомоги. І звичайно, що донині це є викликом, і ми продовжуємо приймати вимушено переселених осіб, зокрема у Зарваниці, в Марійському духовному центрі. Ось особливо тепер, коли такі великі міста, як Покровськ, наприклад, були змушені здійснювати евакуацію, частина вимушено переселених осіб знову потрапила на захід України, і в тому числі до наших церковних, так би мовити, осередків.

– Що, на Вашу думку, є найбільшим духовним викликом, що стоїть не тільки перед католиками, але й перед усім українським суспільством на цьому етапі війни?

– Це допомога і супровід сімей, які втратили своїх рідних, або рідні яких перебувають у полоні чи пропали безвісти. На мою думку, найбільший виклик тепер – це бути з тими родинами, бути поруч, бути як брат, як сестра, як той, хто є дуже близько. Адже ці сім'ї переживають дуже складні моменти їхнього життя. В нашій архієпархії митрополит Василій доручив кільком священникам душпастирство таких родин. Ми їх збираємо як в Тернополі, так і в Зарваниці. Найчастіше це є матері загиблих. От вони мають такі спільноти, де проводяться молитви, зустрічі, завжди є психологічна допомога. Ми побачили, що це вимагає комплексного підходу. Наприклад, матері загиблих разом висадили дуби в знак пам'яті про кожного загиблого. Опікуємося дружинами, дітьми наших загиблих воїнів, а також надаємо душпастирську допомогу родинам, рідні яких зараз перебувають на фронті. Найбільшим і найскладнішим викликом є доля тих, які пропали безвісти. Це офіційно понад п'ятдесят тисяч осіб. Їхні батьки, їхні матері, їхні дружини, діти не знають, чи вони живі, чи не живі, вони перебувають в постійному очікуванні, що, можливо, буде якась звістка завтра, післязавтра. Це очікування дуже виснажливе, і тому ми намагаємося послужити цим родинам.

– Як конкретно надається духовна підтримка людям, що переживають втрату? Чи могли би Ви щось порадити?

– Насамперед ми їх запрошуємо на молитву, і вони дуже охоче беруть участь у молитві. Матері загиблих часто приносять з собою портрет свого сина, дружина – свого чоловіка. Наприклад, у Зарваниці ми маємо окрему капличку, яка присвячена воїнам. Після богослужіння у храмі всі процесійно йдемо до тої каплички, де відбувається панахида. Отже, перше – це єднання у молитві. Друге – це особиста розмова. Для них дуже важливою є особиста розмова з духовною особою, зі священником, який не тільки може вислухати, але й здатний виразити духовну солідарність і запевнити: «Буду пам'ятати вас у молитві. Будемо разом молитися». Отже, в дуже важкі для людини моменти важливо підтримати її в індивідуальний спосіб. І потім, коли проходить цей важкий період, ті особи потім повертаються і кажуть: «Дякуємо вам, що ви були з нами». Думаю, що це найважливіше. Звичайно, що цю реабілітацію ми намагаємося розвивати дедалі більше, і на найближче майбутнє в контексті лікування ран війни така комплексна реабілітація сімей буде стояти на першому місці. Важливо, щоби вся сім'я, яка пережила втрату рідної людини, або пережила досвід, коли хтось повернувся з полону, щоби ціла сім'я пройшла реабілітацію. На це ми тепер звертаємо найбільшу увагу, щоби приготувати і ресурси, і також відповідний персонал.

– Владико, перебуваючи тут, на Синоді, мабуть, делегати з України, як і більшість українців за кордоном, стикаються з тим, що, з одного боку, тут люди живуть своїм життям, а з іншого – думки постійно лунуть до того, що відбувається вдома. Чи тут, під час Синоду, Ви відчули, що є місце для того, щоби виразити свій біль, говорити про рани і виразити солідарність також з усіма іншими, хто страждає?

– Під час самих засідань, коли була можливість промовляти у вільних виступах, ми побачили, що багато осіб говорить про рани сучасного світу, спричинені війнами на різних континентах і в різних місцях. Тобто ми не самі. Є люди, які добре нас розуміють, бо тільки той, хто переживає подібне, може зрозуміти тебе. Друге, що хотів би відзначити: в контексті Синоду була можливість брати участь в різних ініціативах, які організовували конференції єпископів чи інші організації. Наприклад, «Католицька Акція» організувала молитву з представниками своєї організації в різних частинах світу. Ініціатива проводилася в Римі, а також онлайн. І ми були запрошені як делегати з України, щоби дати свідчення про ситуацію в нашій країні. Була також молитва, яку провадив один священник, делегат Синоду зі Східного Тимору. Крім того, Блаженніший Святослав кілька днів тому повернувся з Сардинії, де брав участь у конгресі, організованому однією із місцевих дієцезій для членів Синоду з різних країн, щоби вони розповіли, як там живе Церква, як живуть конкретні народи. Наш Блаженніший мав чудову можливість розповісти також про нашу Церкву, про наш народ, про агресію росії проти нашого народу. Отже, ми використовували всі можливості, щоби доносити правду про цю страшну війну. Ми хотіли бути голосом нашого народу.

Львів відвідали представники спільноти «Ченаколо»

На запрошення митрополита Ігоря та за сприяння Ініціативної групи «Ченаколо» в особі о. Володимира Мощича Львів відвідали президент спільноти «Ченаколо» о. Стефано, о. Губерт та хлопці зі спільноти Марсел і Ян. Під час приїзду вони мали можливість зустрітися з Архієпископом і Митрополитом Львівським Ігорем Возняком, єпископом Сокальсько-Жовківської єпархії Петром Лозою, протоігуменом отців-василіян в Україні о. Йосифом Кралькою, ігуменом Крехівського монастиря о. Володимиром Маланюком, а також із друзями спільноти «Ченаколо» в Україні. Одним з важливих моментів приїзду гостей був вибір найвідповіднішої локації для майбутнього дому спільноти «Ченаколо» у Львівській архієпархії.

Зустріч із друзями спільноти «Ченаколо» у Львові розпочалася з Божественної Літургії у храмі свв. безсрібників і чудотворців Косми і Дам'яна, під час якої отці спільноти виголосили проповідь, а опісля, на зустрічі з друзями, гості поділилися особистими свідченнями, відповіли на запитання та скріпили надію усіх присутніх на відкриття дому спільноти біля Львова.

Пресслужба Львівської архієпархії

«Я, Шептицький»: в УКУ відбувся фокус-форум

В УКУ відбувся фокус-форум «Я, Шептицький», присвячений 80-м роковинам смерті митрополита Андрея Шептицького. Організатором заходу виступив Центр Шептицького УКУ.

«Наша мета – привернути увагу громадськості до засадничих цінностей ідей митрополита в контексті формації національної стійкості в час війни. Учасники фокус-форуму намагалися переосмислити постать митрополита Андрея відповідно до сучасних історичних наративів», – зазначила куратор проекту Ярослава Яковлева.

Проект підготовлено за підтримки Українського культурного фонду в межах конкурсної програми «Відновлення культурно-мистецької діяльності».

«Він дуже важливий для Українського католицького університету, бо ми залишаємося спільнотою, відкритою до України, до світу. А Центр Шептицького – це своєрідна брама, через яку люди можуть зайти в університет зі своїми ідеями або винести звідси щось вартісне у світ», – зауважив директор Центру Шептицького, радник ректора УКУ Олег Яськів.

Подію організували в межах кроссекторального проекту «Я, Шептицький: культурна ітерація сенсів», який покликаний представити широкому загалу ідеї та цінності митрополита через культурні й освітні матеріали.

Мета створення культурних продуктів проекту – заохочення до здійснення нових досліджень, популяризації філософії та моделі мислення митрополита Андрея, а також сприяння широкій міжсекторальній співпраці як в Україні, так і за її межами.

Пресслужба Львівської архієпархії

Учні Катехитичної школи ім. митрополита Андрея молилися на Святоюрській горі

У 80-ту річницю з дня відходу до вічності праведного митрополита Андрея, 1 листопада, відбулася проща на Святоюрську гору учнів Катехитичної школи ім. Андрея Шептицького з церкви Різдва Пресвятої Богородиці (Львів, Сихів). Прощу провадив парох храму о. Орест Фредина разом з директором Катехитичної школи о. Михайлом Гарватом та іншими священиками парафії.

На площі біля архикатедрального собору відбулася спільна молитва, яку очолив владика Володимир. «Біля пам'ятника митрополиту Андрею ми молилися за його прославу серед святих, – розповів владика. – У тому ж намірі в самому соборі разом помолитися вервицю, після якої усі, хто прибув до нас сьогодні з парафії Різдва Пресвятої Богородиці, мали можливість помолитися у крипті біля гробу митрополита Андрея».

Отець Михайло Гарват наголосив на тому, що ця проща є щорічною для них, адже Катехитична школа носить ім'я митрополита Андрея. Тому у цей день вшанувати митрополита приїжджають священики, учні школи, дівочий ансамбль «Панночка», парубоцький ансамбль «Джура», їхні батьки та усі бажаючі парафіяни. По завершенні молитви на площі біля собору відбувся концерт цих колективів.

Пресслужба Львівської архієпархії

Шість уроків для сучасних інфлюенсерів від бл. Карло Акутіса

У світі, де домінують вподобайки, підписники та цифрові аватари, легко забути про глибші цінності, якими маємо керуватись у нашому житті. І ось перед нами блаженний Карло Акутіс – юнак, який, попри те, що пішов із життя у віці 15 років, залишив після себе потужну спадщину. На честь спомину про молодого святого подаємо кілька ключових уроків із життя Карло, з яких можуть почерпнути сучасні інфлюенсери, незалежно від того, чи ви активні у соціальних мережах, чи просто намагаєтесь жити за своїми власними цінностями в об'єднаному світі.

1. Будьте автентичними, а не «ксерокопією»

У такому юному віці Карло Акутіс був особливо мудрим. Якось він сказав: «Усі люди народжуються як оригінали, але багато хто помирає як ксерокопія». Легко потрапити у тренди, роблячи те, що роблять усі інші, щоб залишатися актуальними. Але твердження Карло просте: ваш унікальний голос має значення.

Тиск, щоби пристосуватися та отримати схвалення – через соціальні мережі чи у повсякденному житті – часто може підштовхнути нас до конформізму. Але Карло нагадує нам, що оригінальність – це сила. Бути собою, а не версією того, що, на вашу думку, хочуть бачити інші, створює глибші зв'язки та тривалий вплив. У світі підібраних зображень автентичність виділяється.

2. Використовуйте свою платформу для добра

Задовго до появи цифрових інфлюенсерів Карло використовував технології, щоб ділитися чимось, що для нього було дуже важливим. Він створив сайт, де каталогізував євхаристійні чуда по всьому світу, поєднавши свою любов до комп'ютерів із пристрастю до віри. Він показав, що інтернет – це не лише місце для селфі та розваг, – він також може бути місцем для навчання, доброти та натхнення.

Сучасні інфлюенсери мають величезну платформу. Незалежно від того, чи є у вас мільйони підписників, чи вузьке коло друзів, ваш голос може змінити ситуацію. Чи використовувате ви свій вплив, щоб надихати, навчати чи спонукати щось добре? Карло нагадує нам, що ми можемо використовувати наш цифровий простір для чогось більшого, ніж ми самі.

3. Збалансуйте онлайн та офлайн

Хоча Карло був захоплений технологіями, він не дозволяв їм поглинути його. Він займався спортом, спілкувався із друзями, волонтерив та жив повноцінним життям. Його час онлайн був не надмірним, а цілеспрямованим.

Багато хто з інфлюенсерів відчуває постійний тиск, щоб залишатися на зв'язку – публікувати повідомлення, відповідати на коментарі, підтримувати публічну персону. Але життя Карло – це нагадування, що цифровий світ – це ще не все. Справжній вплив досягається за-

вдяки балансу між онлайн-присутністю та офлайн-життям, підтримці стосунків, відчуваючи землю під ногами та знаходячи час для роздумів. Вплив залежить від того, ким насправді ви є, коли камери не працюють, а екрани вимкнені.

4. Простота – потужна

Життя Карло визначалося простотою. Йому не потрібно було гнатися за розкішшю чи матеріальним багатством, щоб почуватися повноцінним. Попри те, що він народився у забезпеченій родині, він не був одержимий дизайнерськими брендами чи новітніми гаджетами. Він жив із настроєм втіхи, цінуючи дрібниці: піцу з друзями, гру у футбол або тихий момент на природі.

Сьогодні багато впливових людей пропагують спосіб життя, наповнений дорогими речами та недосяжними стандартами. Але Карло вчить нас, що справжнє щастя не приходить від речей – воно приходить від досвіду, стосунків та сенсу життя. У світі, який часто вимірює успіх матеріальними благами, Карло показує нам, що простота – це шлях до здійснення та задоволення.

5. Доброта важливіша за славу

Карло не турбувався про те, щоб стати відомим; він піклувався про зміну ситуації. Навіть у молодому віці він мав інстинкт співчуття. Він регулярно допомагав бездомним у своїй громаді, часто використовуючи власні коштів, щоб купити їжу чи речі першої потреби для вбогих. Він не шукав визнання, він просто прагнув допомогти.

Сучасним інфлюенсерам легко потрапити у полон статистики: скільки підписників, скільки вподобайок, яке охоплення. Але Карло нагадує нам, що реальний вплив вимірюється життями, яких ми торкаємося, а не цифрами, якими ми досягаємо. Прості вчинки доброти, щедрості та співчуття мають ефект хвилі, який виходить далеко за межі будь-яких цифрових показників.

6. Залиште довговічну спадщину

Можливо, за життя Карло Акутіс не мав мільйонів підписників чи глобальної платформи, але його вплив продовжує зростати через роки після його смерті. Це тому, що він залишив по собі щось значуще. Він жив з наміром, метою та чітким усвідомленням цінностей. Він не гнався за славою. Натомість він шукав життя, повне сенсу, і саме це робить його історію такою переконливою сьогодні.

Як для інфлюенсерів – чи навіть простих людей у цифровому світі – життя Карло ставить перед нами питання: яку спадщину ми хочемо залишити після себе? Це буде швидкоплинна популярність чи тривалий вплив? Блаженний Карло Акутіс навчає нас, що життя, прожите з метою, говорить голосніше, ніж будь-який вірусний пост.

Переклад з англійської
Максима Гонтара
«Дивенсвіт»

Андрій Майовець: Ікона як інструмент культурної війни

Відомий львівський іконописець та богослов Андрій Майовець поділився у своїй колонці для сайту «Духовна велич Львова» розвідкою про шкоду, яку завдав російський агресор українській культурній спадщині та щодо використання російськими ікон як інструменту маніпуляції. Цей текст пропонуємо Вашій увазі.

Ікона – сакральний твір мистецтва для вжитку в літургійно-богослужбовому житті Церкви. Ікона, іконостас – невід'ємний атрибут в облаштуванні внутрішнього простору храмів, особливо Східної і Західної Католицької церкви. В іконографії присутні зображення Ісуса Христа, Богородиці, апостолів, святих, архангелів, ангелів, мучеників, мучениць, тих, які визнані і пошановані Церквою. «Ікона в православних країнах втратила суто сакральний зміст десь на межі 19 і 20 століть, коли на неї, окрім духовного погляду, почали також дивитися і як на витвір мистецтва. Українська ікона 21-го століття наслідує давніх майстрів у створенні ікон. 21-ше століття вносить нові елементи (іконографічні, стильові технічні і прийомні)».

З історії ми знаємо про факт викрадення і «перехреснення» відомої Богородичної ікони. «Одним із перших відомих випадків розкрадань українських культурних пам'яток, що їх здійснила Росія, було викрадення Вишгородської ікони Божої Матері, яку Константинопольський патріарх подарував київському князеві Мстиславу Великому. Вона зберігалася в невеликому містечку Вишгороді під Києвом і її вважали найбільшою святинею Київської Русі. Проте затрималася ікона там ненадовго. У 1155 році Андрій Боголюбський, син удільного князя Ростово-Суздальського регіону й засновника Москви Юрія Долгорукого, викрав святиню під час нападу на Київ. Він вивіз її до Успенського собору тодішнього Володимира-на-Клязьмі (нині – місто Владимир у РФ). Ікону «перехрестили» – відтоді росіяни називають її Володимирською».

«Із 2014 року Росія активно веде загартницьку політику не тільки щодо земель України, а й щодо її культурного спадку. Це стало невіддільною частиною кремлівського режиму. Така стратегія допомагає насильно стерти прояви українськості та привласнити собі наше минуле з його артефактами. Наразі складно уявити, скільки злочинів проти українського культурного надбання вчинила РФ, зокрема, за останні дев'ять років війни».

Нещодавня статистика ЮНЕСКО і публікація американського видання «The New York Times» лише підтверджує масштаб вторгнення РФ і наслідків для культурного надбання. «ЮНЕСКО завані російською агресією збитки українській культурній спадщині оцінила (станом на 24 лютого 2023 року) у 2,6 мільярда доларів. Видання «The New York Times» називає розграбування українських музеїв найбільшим із часів Другої світової».

В наше сьогоднішнє, в обставинах воєнного вторгнення російського агресора в Україну, ікона в руках ворога виступає і «щитом» для їхньої маніпуляцій, брехні, прикриванні й оправданні конкретних злочинів, вчинених терактів проти українців. В масмедіа, інтернет-просторі можемо спостерігати «батюшків» з іконами в руках, з «обходами» і «замоленням» російських пропагандистів і війська. Це благословення ворожій армії та освячення зброї масового ураження. Саме ікона стає інструментом візуального впливу, «щитом» російської православної церкви на мешканців РФ, тих радикальних і войовничих «z-патріотів», у виправданні

путінської політики «сво» в Україні та поширені «російських православних скрепів».

«Російський патріарх Кирило благословив військових на війну проти України після літургії на свято Торжества православ'я у Москві. Він подарував ікону (Покрови Божої Матері) командувачу Росгвардії Віктору Золотову. У відповідь Золотов пообіцяв Кирилу якомога швидше зламати опір України. Від обстрілів російських військ продовжують страждати у тому числі храми УПЦ Московського патріархату в Україні».

В сучасних реаліях слід пам'ятати про місійність Церкви і значення ікони – як атрибута візуального богослов'я, про Кого і що промовляє світові Церква. Про місійність Церкви наново наголошує II Ватиканський Собор і, зокрема, опубліковані енцикліки Папи. Актуалізація місійності Церкви у XX ст., згідно з енциклікою папи Івана Павла II «Redemptoris missio», стала логічним продовженням, опирається на «Ad Gentes» та інші місійні документи. В документі «Ad Gentes» вперше актуалізується питання розуміння місії, місійності Церкви в сучасних суспільних обставинах. Папа Іван Павло II не втомлюється повторювати чи наново наголошувати на ролі Церкви у світі. Природа Церкви встановлена її Засновником – Христом Господом, і, за прикладом Ісуса Христа, вона повинна бути місійною. «Redemptoris missio», енцикліка про дійсність місійного послання, була опублікована в 1990 році, в 25-ту річницю виходу у світ декрету «Ad Gentes» і в 15-ту річницю повчання «Evangelii Nuntiandi».

Отже, ікона, сакральний твір мистецтва для Церкви і в пошануванні Церквою, служить в літургійно-обрядовому житті Церкви. В руках загарбників ікона також стає інструментом, «щитом» російського воєнного вторгнення. Кирило є рупором кремля, який «перевертає» роль і значення Церкви; він оправдовує путінську політику російського воєнного вторгнення «сво» в Україну та насаджує ідеологічний конструкт «російських православних скрепів». Попри великі людські жертви, втрати жителів і земель, неоправданими є втрати культури, артефактів нашого національного надбання. Наслідки воєнних злочинів РФ в Україні фіксують чисельні українські і зарубіжні оглядачі.

Енцикліка «Redemptoris missio» папи Івана Павла II є продовженням «Ad Gentes» та подібних декларацій, документів, прийнятих на II Ватиканському Соборі, що було обумовлено новими викликами часу. Місія Церкви універсальна і спрямована до людей цілого світу. Вона – одна Церква, але способи в реалізації її місій можуть різнитися від обставин та ситуацій, де є присутня Церква! Місія Церкви має бути відновленням для християн – і не лише формальним виконанням наказу Христа, а правдивим життям у Церкві і для Церкви.

«Духовна велич Львова»

Не лише Туринська плащаниця: 10 реліквій часів Христа

Всі, мабуть, чули про Туринську плащаницю – тканину, в яку було обгорнене після смерті на хресті зранене тіло Ісуса Христа. Але чи знаєте ви, що Церква також має інші реліквії з часів Ісуса? Сьогодні розповідь про деякі з них.

Ясла маленького Ісуса

Вважається, що це частина справжніх ясел, в яких був покладений маленький Ісус. Вперше для загального огляду вони були виставлені у VII столітті. Папа Сикст III приніс їх до головної папської базилики Санта Марія Маджоре в Римі, вклавши їх у срібний релікварій.

Ймовірно, ясла привезли зі Святої Землі під час понтифікату Папи Теодора I (640-649), щоб урятувати їх від загарбників. Початково храм, який був зведений Теодором I, називався Sancta Maria ad Praesepe (латиною – «Святої Марії від ясел») – саме через дерев'яні реліквії, які були сюди принесені.

Під час реставрації церкви в 1893 році під керівництвом о. Лаїса, заступника директора Ватиканської обсерваторії, було виявлено, що релікварій містить п'ять шматочків сикомора – дерева, поширеного на Святій Землі.

Дім Діви Марії

У 1291 році мусульмани завойовували Святу Землю. Дім Марії в Назареті зник

і чудесним чином з'явився в Лорето (Італія). Як саме це відбулось, відображено в художніх зображеннях ангелів, які несуть Дім. Ця подія відзначається під час свята «Перенесення Святого Дому» 10 грудня. Щороку вірні збираються на площі перед базилікою 9 грудня. Пізно ввечері запалюють багаття, яке символізує щось подібне до «навігаційного маяка», який вів у ту ніч ангелів до Лорето.

Через це Богородиця з Лорето була проголошена покровителькою авіаторів. Пілоти, які поверталися додому після Першої світової війни, просили папу Бенедикта XV про покровителя, і 24 березня 1920 року він призначив їм Матір Божу з Лорето.

Папа Юлій II підтвердив перенесення Дому на початку XVI століття. У 1507 році коштами цього ж Папи було виконано його зовнішнє мармурове оздо-

блення. Вважається, що саме в цьому домі мешкала Діва Марія і тут відбулося Благовіщення.

Незалежно від того, яким чином Дім прибув до Лорето, не варто сумніватися, що його стіни походять від гроту базилики Благовіщення в Назареті – про це свідчить і тип обробки каменю, і написи на ньому.

Святилище Лорето є місцем молитви. Документально підтверджено, що принаймні 150 святих і блаженних здійснили паломництво до Святого Дому в Лорето. Їхні імена вписані на мармуровій табличці біля входу до базилики.

Крім того, до наших днів комісія лікарів, подібно як у Люрді, регулярно збирається в Лорето для вивчення звітів про чудесні зіцілення.

«Лорето, після Назарету, є ідеальним місцем для молитви, для роздумів над таємницею Воплочення Сина Божого», – сказав свого часу Папа Бенедикт XVI.

Плат Вероніки з обличчям Христовим

В італійському місті Манопелло є завіса з зображенням обличчя Христа. Зображення не піддається науковому поясненню. Вважається, що саме цією накидкою (хустиною) Вероніка витерла обличчя Христа. Однак за іншими припущеннями, цей плат Вероніці приписали помилково: насправді цією тканиною було покрито обличчя Христа в гробі.

Професор Пфайфер, один із дослідників, упевнений, що відбиток Божественного Обличчя на платі з Манопелло з'явився в момент Воскресіння Ісуса Христа. Плат був покладений на обличчя Ісуса поверх савана, в котрий було загорнуто мертве Тіло Спасителя. На цьому савані, відомому тепер як Туринська плащаниця, відбилися негативне зображення померлого Христа, тоді як на хустці відобразився позитивний образ Христа Воскреслого. Якщо прикласти відбиток обличчя з плата до відбитку обличчя з плащаниці, то вони цілком, до дрібних подробиць, збігаються. Це те саме обличчя, що відбилося і на матеріалі плата, і на плащаниці в момент Воскресіння. Ці два зображення – найунікальніші у світі, вони не намальовані людською рукою, вони нерукотворні, acheiropoietos.

Спис Лонгина

У 326 році після Різдва Христового мати Костянтина свята Олена знайшла у Святій Землі список святого Лонгина. Це був список, яким пробивали бік Христа.

Вітаємо ювілярів!

Редакція «Мети» широко вітає усіх священнослужителів Львівської архієпархії, хто у листопаді святкує свої іменини та уродини, а також, хто у листопаді отримав ієрейські і дияконські свячення. Мішного здоров'я і щедрого усім Божого благословення, наснаги і ревності у праці в Господньому винограднику!

Терновий вінець

Терновий вінець – реліквія, яка, як вважають, є частиною вінця, покладеного на голову Христа під час Його катувань на суді в Пилата. Він був придбаний королем Франції Людовиком IX у 1239 році та зберігався в Сент-Шапель.

Під час Французької революції реліквію зберегли вірні католики, а згодом вона була перенесена до Собору Паризької Богоматері. Вінець дивом уцілів під час пожежі в Нотр-Дамі у 2019 році.

Плащ святого Йосифа

У VIII-му столітті Карл Великий отримав

подарунок з Єрусалиму. Це був оригінальний плащ, який носив святий Йосиф. Він зберігається в Аахенському соборі та виставляється лише в особливих випадках.

Престол (стілець) апостола Петра

У базиліці святого Петра зберігається старовинний дерев'яний стілець. Вважа-

ється, що це справжній стілець, на якому сидів апостол Петро. Зараз він поміщений у бронзу і виставляється щороку 22 лютого, в день пам'яті святого Петра.

Вериги (ланцюги) апостола Павла

У базиліці святого Павла Поза Мурами ви знайдете ланцюги, заховані в релікварій. За переказами, цими ланцюгами був зв'язаний апостол Павло під час його ув'язнення в Римі за часів імператора Нерона близько 60 року після Різдва Христового.

Табличка на хресті

Свята Олена також знайшла табличку, поміщену над головою Ісуса під час розп'яття. Згідно з Євангеліями, напис свідчив, що Ісус страчується через те, що є царем юдейським. Табличка зберігається в базиліці Санта-Кроче ін Джерузальме в Римі. Вона була втрачена, а потім знову знайдена в 1492 році.

Печера, в якій Марія годувала немовля Ісуса

У Вифлеємі можна відвідати печеру, де Марія вперше годувала немовля Ісуса. За переказами, крапля її грудного молока впала на підлогу і змінила колір скелі на білий. Тут моляться пари, які страждають від безпліддя, і часто невдовзі після цього народжують дітей.

«Духовна велич Львова»

Свідцтво про реєстрацію
КВ 4266

головний редактор:
о. Богдан ЛУКОВСЬКИЙ,
літературний редактор
Святослав СМУК,
більше редактор і технічний редактор
Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати
на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
http://www.meta-ugcc-lviv.com

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.
Рекламні оголошення приймаються вичитаними і відредагованими рекламодавцем.
Матеріали не рецензуються і не повертаються. Редакція може не поділяти думку автора.
Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»
Тираж: 5000 примірників, Замовл. № _____